

ВЕЛИКО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Стенографски дневник

НА

104. заседание

Вторник, 14 октомври 1947 г.

(Открито в 15 ч. 43 м.)

Председателствували подпредседателите д-р Георги Атанасов и ч-в Пенчо Костурков.

Секретари: Тодор Тихолов и Първа Димитрова.

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.		Стр.
Съобщения:		гарската земеделска и кооперативна банка под гаранция на държавата. (Приемане)	551
Отпуски	551	Законопроект за адвокатите. (Първо четене)	552
Законопроекти	551	Говорили: Д-р Иван Пашов	555
По дневния ред:		Тодор Тихолов	556
Предложение за одобрение 60. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 12 септември 1947 г., протокол № 137 — относно отпускането на пострадалите над 50% от градушка крайно бедстващи стопани от тютюнопроизводителните райони специални лихвени заеми от Българската		Кръстю Недков	557
		Петър Братков	559
		Д-р Михаил Геновски	562
		Дневен ред за следващото заседание	565

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: (Звъни) Присъствуват нужното число народни представители. Обявявам заседанието за открито.

От заседанието отсъствуват следните г-да народни представители: Александър Ковачев, Ангел и Илиев, Андрей Михайлов, Асен Чапкънов, Атанас Биволарски, Борис Тасков, Веселин Дашин, Вълчо Цанков, д-р Вяра Златарева, Вяра Начева, Георги Бошков, Георги Генов, Георги Хайдутков, Георги Михайлов Добрев, Горан Ангелов, Гочо Грозев, Димитър Райков, Димитър Чорбаджиев, Димитър Панайотов, Диню Толоров, Дочо Шипков, Евлогий Алексиев, Екатерина Аврамова, Желю Иванов, Желязко Стефанов, Живко Живков, Запрян Ташев, Иван и Димитров, Иван Делев, Илия Радков, Йордан Попов, Константин Русинков, Коста Лулчев, Костатин Диклиев, Крум Славов, Любен Гумеров, Макра Гюлева, Марин Маринов, Мата Тюркеджиева, Недялка Душкова, Никола Минчев, Никола Павлов, Пело Пеловски, Петър Запрянков, Петър Попиванов, д-р Петър Попсадов, Рада Ноева, Слави Пушкаров, Станка Христова, Стела Благоева, Стоян Попов, Стоян Павлов, Тодор Павлов, Тодор Янакиев, Христо Джонджоров, Христо Пунев, Цветан Капитанов, Цола Драгойчева, Юсеин Шолев и Юсеин Еминов).

Бюрото на Народното събрание съобщава, че е разрешило отпуск на следните г-да народни представители: Александър Ковачев — 2 дена, Анастасия Вълкова — 3 дни, Борис Николов — 5 дни, Васил Иванов Василев — 3 дни, Венера Клиничарова — 1 ден, Георги Костов — 4 дни, Георги Михайлов Добрев — 4 дни, Георги Босолов — 3 дни, Грудя Атанасов — 4 дни, Деню Попов — 3 дни, Желю Иванов Тончев — 11 дни, Желязко Стефанов — 4 дни, Иван Андреев — 1 ден, Крум Славов — 4 дни, Людмил Стоянов — 2 дена, Минчо Минчев — 3 дни и Стела Благоева — 6 дни.

Съобщавам на Великото народно събрание, че в бюрото са постъпили следните законопроекти:

От Министерството на социалната политика — законопроект за разрешаване на Русенското градско общинско управление да сключи заем от Института за обществени осигуровки в размер на 100.000.000 лв.

От Министерството на правосъдието — законопроект за изменение и допълнение на закона за българското поданство.

От същото министерство — законопроект за допълнение на чл. 16 от закона за защита на народната власт.

От същото министерство — законопроект за изменение и допълнение на закона за наказателното съдопроизводство.

Тия законопроекти ще се раздадат на г-да народните представители и ще бъдат поставени на дневния ред.

Пристъпваме към разглеждане на дневния ред за днес — първа точка:

Одобрение предложението за одобрение 60. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 12 септември 1947 г., протокол № 137, относно отпускането на пострадалите над 50% от градушка крайно бедстващи стопани от тютюнопроизводителните райони специални лихвени заеми от Б. з. к. банка под гаранция на държавата.

Поканвам г-в секретаря да прочете предложението.

Секретар Първа Димитрова (к): (Чете)

„МОТИВИ

към проекторешението за одобрение на 60. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 12 септември 1947 г., протокол № 137

Г-да народни представители! Падналите на 21 и 22 юли 1947 г. градушки, съпроводени със силни бури и порои, в повече от 15 селища в Дупнишка околия нанесоха големи вреди и неосценими щети главно на тютюневата култура и отчасти на лозята, царевичата и слънчогледа.

От пораженията на градушката са засегнати ония места, които дават най-качествен тютюн. Бедствието е от такъв характер, че нанесените вреди не биха могли да се поправят без помощта на държавата. Ето защо налага се да бъдат подпомогнати пострадалите стопани, като им се разреши специален заем чрез Б. з. и к. банка.

С въпроса сезирах почитаемия Министерски съвет, който с 60-то постановление, взето в заседанието му от 12 IX. 1947 г., протокол № 137, одобрява, Българската земеделска и кооперативна банка да отпусне на пострадалите през 1947 г. над 50% от градушка крайно бедстващи стопани специален лихвен заем под гаранция на държавата.

Това постановление представям на вашето внимание, с молба да го одобрите чрез надлежно гласуване на приложеното тук проекторешение.

Гр. София, 24 септември 1947 г.

Министър на земеделието и държавните имоти: Георги Трайков

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за одобряване 60. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 12 септември 1947 г., протокол № 137

Одобрява се 60. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 12 септември 1947 г., протокол № 137, което гласи:

„Възлага се на Българската земеделска и кооперативна банка да отпусне на пострадалите през 1947 г. над 50% от градушка крайно бедстващи стопани от тютюнопроизводителните райони специални лихвени заеми под гаранция на държавата в размер до 5.000 лв. на декар тютюн; до 4.000 лв. на декар лозе; до 3.000 лв. на декар овощна градина и до 1.000 лв. на декар царевича и слънчоглед.

Размерът на заемите в споменатите граници се определя от съответните клонове на Българската земеделска и кооперативна банка, съобразно щетите и нуждите на стопаните.

Заемите се отпускат за срок от 3 години и ще се погасяват с равни годишни вноски, начинаей от 1 април 1948 г.“

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Няма записани ора-тори по това проекторешение. Пристъпваме към гласуване. Ония г-да народни представители, които са съгласни с току що прието-ното проекторешение за одобряване 60-то постановление на Мини-

стерския съвет, взето в заседанието му от 12 септември 1947 г., протокол № 137, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Пристъпваме към разглеждане на точка втора от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за адвокатите.

Моля г-н секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Първа Димитрова (к): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за адвокатите

Г-жи и г-да народни представители! Длъжността на адвоката е да съдейства за защита на правата и на законните интереси на гражданите, които са им се доверили. Най-главно адвокатът представлява и защитава доверителите си пред съдилищата. Той трябва да съдейства да се открие истината пред съда и да се приложи правилно законът. В такъв смисъл той е помощник при правораздаването. Като такъв той е обществен служител и трябва да отговаря на съществени изисквания — да бъде добре подготвен за своята професия и да изпълнява задълженията си с достоинство и усърдие.

Сега действащият закон за адвокатите искаше да постигне издигането на адвокатската професия на нужната висота чрез индивидуалното усъвършенстване на всеки адвокат посредством поставяне на морални изисквания пред него. Поставената цел обаче далеч не може да се постигне с такива средства. Ние сме свидетели на ежедневни прояви на отделни адвокати, които прояви са далеч несъвместими с общественото предназначение на адвокатската професия. Необходимо е да се въздейства върху представителите на тази важна професия чрез други методи на работа и с други средства. Тия методи на работа и средства за въздействие трябва да бъдат от обществен характер. Адвокатът трябва да упражнява своята професия по начин, да се постигнат на дело целите, които законът и общественото поставят пред адвокатите. Върху тази основна идея е изграден законопроектът.

Законопроектът поставя общи изисквания, на които трябва да отговаря едно лице, за да може да бъде адвокат; тия изисквания са гаранция, че лицето ще има подготовка и морални качества, които са необходими за упражняване на важната обществена функция на адвокат.

Най-съществената промяна в организацията на адвокатурата, която се внася с законопроекта, е създаването на адвокатски колективи, членуването в които е необходимо условие за упражняване на професията. Тези колективи се образуват свободно в смисъл, че всеки адвокат може свободно да избере колектива, в който ще членува. Колективът е юридическа личност и се представлява от секретаря, който се избира измежду адвокатите — членове на колектива и от общото събрание на същия. Всички въпроси относно управлението и живота на колектива се решават от членовете на колектива. Гражданите, които се нуждаят от адвокатска помощ, трябва да се обърнат към секретаря на някой колектив. Последният определя адвоката, на когото се възлага извършването на работата и уговаря възнаграждението в рамките на таблицата за възнаграждението. Клиентът има правото и сам да избере адвоката, който да поеме извършването на работата, но в този случай възнаграждението се уговаря със секретаря на колектива и се внася в касата на същия. По този начин се избягва пряко договаряне между клиента и адвоката относно размера на възнаграждението и се отстранява получаването на това възнаграждение направо от клиентите.

От друга страна в колектива ще се упражнява взаимен надзор между членовете на същия и ще се създадат дружески отношения между адвокатите и условия за общо обсъждане на по-сложни правни въпроси. Всичко това ще способствува за издигане на адвокатурата на нужната висота.

Все с оглед на това адвокатите да станат истински сътрудници в правораздаването и обществени служители, проектът предвижда усилен надзор върху дейността на адвокатските колективи, адвокатските съвети и отделните адвокати. Този надзор ще се упражнява както от самите адвокатски организации, така също и от министъра на правосъдието чрез съдебните инспектори.

Предвижда се и по-ефективна дисциплинарна отговорност за адвокатите. Последните ще отговарят пред дисциплинарен съд, в състава на който ще влизат съдии и адвокати.

Законопроектът предвижда и нови наказателни състави във връзка с разпоредбите, които се съдържат в него относно новата организация на адвокатурата и относно новите отношения между адвокатите и клиентите.

Като излагам това, моля, г-да народни представители, да обсъдите предложението законопроект и ако го одобрите, да го приемете и гласувате.

Гр. София, 1947 г.

Министър на правосъдието: Ради Найденов

ЗАКОНОПРОЕКТ за адвокатите

I. Придобиване право на адвокат

1. За да може едно лице да бъде адвокат трябва:
 - а) да е гражданин на Народната република България;
 - б) да е свършил правните науки;
 - в) да е преминал нужния стаж;
 - г) да е издържал предвидения в закона за устройството на съдилищата държавен изпит, и
 - д) да е вписан в списъка на някой адвокатска колегия.

2. Не могат да бъдат адвокати нито стажант-адвокати:

- а) осъдените за престъпления от общ характер на тъмничен или строг тъмничен затвор;
 - б) обявените в несъстоятелност или поставените под пълно или ограничено запрещение;
 - в) лицата, които заемат държавна, държавно-автономна или общинска служба;
 - г) търговците или търговските пълномощници.
- Никой адвокат не може да бъде член на управителен или контролен съвет на повече от две търговски дружества;
- д) лицата, които освен адвокатската професия упражняват лично или чрез поставено лице друга професия, която е тяхното главно занятие или която е несъвместима с адвокатското звание;
 - е) лицата, които имат лошо или опозорено име в съда, в адвокатската колегия или в обществото, и
 - ж) лицата, които проявяват груба фашистка или реставраторска дейност.

II. Стаж

3. Стажът е 1 година и 6 месеци при съд или при адвокатски колектив.

4. Допускането до стаж при адвокатски колектив става с постановление на адвокатския съвет, който определя и колектива, при който ще стажува молителят.

Постановлението може да бъде обжалвано от прокурора при обласния съд или от молителя пред Висшия адвокатски съвет, в дваседмичен срок от съобщението му.

5. При постъпването на стаж стажантът полага пред адвокатския съвет следната клетва:

„Къля се да изпълнявам съвестно длъжностите си като адвокат, да бъда достоен за доверието и уважението, необходими при упражняване на професията, да не нарушавам уважението към съдилищата и властите, да служа честно на народа си и да бъда истински помощник при правораздаването“.

6. Стажант, който е навършил едногодишен стаж и е придобил достатъчна подготовка, може да бъде допуснат от адвокатския съвет да се явява като повереник пред първоинстанционните съдилища заедно с адвоката ръководител.

Постановлението на съвета не подлежи на обжалване; в случай на отказ, стажантът може да подаде нова молба след 3 месеца.

Стажант, на който е признато правото по предходния член и е завършил успешно своя стаж, се допуска до държавен изпит.

8. Стажът при адвокатските колективи е платен. Размерът на заплатите на стажантите се определя с постановление на Висшия адвокатски съвет, одобрено от министъра на правосъдието.

III. Организация на адвокатурата

1. Адвокатски колегии

9. Адвокатите от района на всеки областен съд образуват адвокатска колегия. Ако числото на адвокатите в някой район е по-малко от 20, те се причисляват към една от най-близките адвокатски колегии по решение на Висшия адвокатски съвет.

Решението на съвета влиза в сила след одобрението му от министъра на правосъдието.

10. Адвокатската колегия е юридическа личност.

Нейни органи са общото събрание и адвокатският съвет.

11. Редовното общо годишно събрание на адвокатската колегия става на първия неделен ден на месец декември и може да заседава, ако присъствуват повече от половината членове на колегията.

При липса на кворум заседанието се отлага без покана за следния неделен ден и е законно, колкото и адвокати да присъствуват.

12. Общото събрание върши следното:

- а) определя встъпвателните и месечни вноски на членовете;
- б) произнася се по отчета за дейността на адвокатския съвет през отчетната година и

в) дава мнение по правосъдни и професионални въпроси.

13. Адвокатската колегия може да бъде свикана на извънредно общо събрание от адвокатския съвет по решение на същия или по искане на не по-малко от 1/4 от членовете на колегията.

14. Адвокатският съвет съобщава на всички членове на колегията дневния ред на редовното общо годишно събрание по пощата. Извънредното общо събрание се свиква от адвокатския съвет чрез лична покана до всички членове на колегията, изпратена по пощата; в поканата се съобщава и дневният ред.

Общите събрания не могат да вземат решения по въпроси, които не са поставени в дневния ред.

Решенията на общото събрание не подлежат на обжалване.

15. Адвокатският съвет се състои от 5 членове при колегия над 50 адвокати, от 7 членове при колегия над 50 адвокати, а за София — от 15 членове и по толкова допълнителни членове за всеки съвет. За членове на съвета могат да бъдат избрани адвокати, които имат 5-годишна адвокатска практика или съдийска служба.

16. Адвокатският съвет избира из своята среда председател, подпредседатели, секретар и касиер, които изпълняват длъжностите си безплатно.

17. Членовете на съвета се избират за две години.

18. Може да откаже да бъде член в адвокатския съвет адвокат, който е навършил 60-годишна възраст или който е бил член на съвета през последните четири години.

Доброволно излизане по други причини се допуска само със съгласието на съвета.

19. Изборът на адвокатския съвет става от членовете на колегията на третия неделен ден на месец декември всеки две години и трае непрекъснато от 9 до 17 часа.

Могат да избират и са избираеми само изправните към касата членове на колегията.

Гласуването става лично. То е тайно и става с печатни или написани осминки, белги бюлетини.

20. Всеки член на колегията и прокурорът при областния съд може да оспори редовността на избора; заявлението или протестът се подават до Висшия адвокатски съвет чрез адвокатския съвет в седемдневен срок от деня на избора.

До произнасянето на Висшия адвокатски съвет новонабраните членове не заемат местата си, нито излизат от ги напускат.

Когато изборът бъде утвърден от Висшия адвокатски съвет, новият избор се произвежда не по-късно от един месец след съобщението на решението му.

21. Адвокатската колегия се представлява от адвокатския съвет, който действа в състав най-малко от двама свои членове.

22. Адвокатският съвет, освен възложеното му с други разпоредби на закона, върши и следното:

- а) ръководи стажа;
- б) назначава безплатни повереници и защитници и организира службата за даване безплатни съвети;
- в) води списъка на адвокатите от колегията;
- г) грижи се за защитата на професионалните и морални интереси на колегията и нейните членове;
- д) бди за изпълнение задълженията от колективите и от членовете на колегията и ревизира тяхната дейност;
- е) посредничи по спорове между членовете на колегията и между членовете на същата и колективите;
- ж) посредничи по спорове между колективите и клиентите;
- з) управлява имотите на колегията и
- и) издава наредби и правилници в духа на този закон, задължителни за колегията, които влизат в сила след одобрението им от Висшия адвокатски съвет.

23. Адвокатският съвет може да взема решения само ако присъствуват повече от половината от членовете му и може да решава с мнозинството на гласовете.

24. Вписването в адвокатската колегия става по мотивирано постановление на адвокатския съвет.

Адвокатският съвет с мотивирано постановление заличава от списъка на колегията ония адвокати, които загубят правото да бъдат такива по някоя от причините, посочени в чл. 2.

Постановлението може да бъде обжалвано пред Висшия адвокатски съвет от заинтересуваните или от прокурора при областния съд в дваседмичен срок от съобщението.

Лицата, които не са положили клетвата по чл. 5, помагат тази клетва при вписването им в адвокатската колегия.

2. Висш адвокатски съвет

25. Висшият адвокатски съвет се състои от 15 редовни и толкова допълнителни членове.

Член на Софийския адвокатски съвет не може да бъде едновременно и член на Висшия адвокатски съвет.

26. Висшият адвокатски съвет се избира от общото събрание на председателите на адвокатските съвети в страната. Избираеми са само адвокатите от Софийската адвокатска колегия, които имат най-малко 10 години адвокатска практика или съдийска служба. Начинът на избирането се урежда с особен правилник, изработен от Висшия адвокатски съвет.

Разпоредбите на членове 16—18 се прилагат и за Висшия адвокатски съвет.

27. Средствата за издръжка на Висшия адвокатски съвет се определят от общото събрание на председателите на адвокатските съвети при всеки нов избор и се внасят от адвокатските колегии съобразно с числото на техните членове.

28. Вън от възложеното му с други постановления на закона, Висшият адвокатски съвет върши и следното:

- а) изготвя правилник за стажа, който влиза в сила след одобрение от Министра на правосъдието;
- б) произнася се като втора инстанция по същество по жалбите и протестите срещу постановленията на адвокатските съвети относно допускането до стаж и вписването и заличаването от колегията;
- в) издава общи наредби в духа на този закон.

Висшият адвокатски съвет може да взема решения само ако присъствуват повече от половината от членовете му.

29. Постановленията на Висшия адвокатски съвет, относно допускането до стаж и до вписване в списъка на адвокатската колегия и относно заличаване от списъка на същата, подлежат на обжалване от заинтересуваните или от прокурора при областния съд пред Върховния административен съд в дваседмичен срок от съобщението им.

Жалбите и протестите се подават чрез Висшия адвокатски съвет.

Всички други постановления на Висшия адвокатски съвет не подлежат на обжалване.

3. Адвокатски колективи

30. Адвокатът не може да упражнява професията, ако не е член на адвокатски колектив.

Адвокатите в места, където числото им е по-малко от 6, могат да упражняват професията без да членуват в колектив.

31. Адвокатските колективи се образуват свободно. Числото на влизащите в един колектив адвокати не може да бъде по-малко от три в населени места с по-малко от 10 адвокати, не по-малко от 5 в места с не повече от 50 адвокати и не по-малко от 10 в места, в които адвокатите са повече от 50, а в София не по-малко от 15.

В едно населено място трябва да има най-малко 2 адвокатски колектива.

32. Колективът е юридическа личност. Той се смята съставен от датата на утвърждаването му от адвокатския съвет и вписването му при същия. Вписването трябва да съдържа и имената на членовете в колектива адвокати.

С данъци обаче се облага не самият колектив, а членовете на последния, с оглед получаваните от тях доходи.

33. Адвокатският съвет може да приписва нови адвокати в колективите или да премества адвокати от един колектив в друг, когато има важна причина за това.

Решението на адвокатския съвет може да се обжалва пред комисия в състав председателя и прокурора на областния съд и двама представители на адвокатския съвет, посочени от последния.

Решенията на комисията не подлежат на обжалване.

34. Колективът се представлява от секретаря или от заместника му. Те се избират за една съдебна година от общото събрание на колектива и имената им се съобщават на адвокатския съвет.

35. Само секретарят на колектива договаря с клиентите, той разпределя работата по възможност равномерно между членовете съобразно подготовката им.

Юрисконсултската работа на частни лица (физически и юридически) се възлага също на колектива, който я разпределя между членовете си съобразно подготовката им.

Когато клиентът посочи изрично на секретаря известен адвокат, за да поеме работата му, той плаща възнаграждението с едно увеличение в полза на колектива, определено в таблицата по чл. 47.

36. Всички суми срещу уговореното възнаграждение се внасят в касата на колектива.

Всеки адвокат получава от касата ония суми, които са внесени срещу извършената от него работа, след като се спадне известен процент за посрещане на общите разходи на колектива. С общо съгласие на всички членове на колектива разпределението на постъпилите в касата суми може да стане и по друг начин; отменяването на това решение може да стане с гласовете на 3/4 от всичките членове на колектива.

37. Възнаграждението на адвокат, който не членува в колектив (чл. 30, алинея втора), се уговаря направо между адвоката и клиента и се внася от последния на секретаря на околийския съд по местожителството на адвоката.

38. Общото събрание на колектива приема правилника за вътрешния ред, който се одобрява от адвокатския съвет и решава всичките въпроси, отнасящи се до дейността на колектива.

То се свиква от секретаря по негов почин или по искане най-малко на 1/4 от членовете.

Общото събрание с мотивирано решение, взето с обикновено мнозинство, приема нови членове на колектива. При отказ решението може да се обжалва от заинтересуваните пред адвокатския съвет в дваседмичен срок. Решението на съвета не подлежи на обжалване.

Общото събрание с мотивирано решение, взето с мнозинството от 3/4 на всичките членове, може да изключва членове от колектива, когато те не изпълняват добросъвестно възложената им работа или създават постоянни смущения или разстройват живота на колектива.

Решенията на общото събрание може да се обжалват пред адвокатския съвет в седемдневен срок. Решенията на съвета не подлежат на обжалване.

IV. Работа на адвоката

39. Работата на адвоката е да съдейства за защита на правата и на законните интереси на доверителите си и на лицата, чиято защита му е възложена с оглед правилното гравораздаване.

Той върши следното:

- а) дава устни и писмени съвети;
- б) съставя на страните разни книжа и изложения;
- в) представлява и защитава доверителите си пред съдебните места и лица, както и пред всички други юрисдикции в страната;
- г) представлява доверителите си пред всички власти.

Пред Върховния касационен съд и пред Върховния административен съд могат да представляват и защитават страните адвокати, които имат 5 годишна адвокатска практика или толкова години съдийска служба.

40. Повереници и защитници пред съдилищата могат да бъдат само адвокати.

Преподаватели, които имат права на адвокати в университетите (редовни, извънредни и частни), могат да се явяват като повереници само пред Върховния касационен съд и пред Върховния административен съд, без да членуват в колектив.

Юрисконсултите при държавните, държавно-автономните и общински учреждения и предприятия могат да се явяват като повереници само по делата на тия учреждения и предприятия.

Страните могат да дават пълномощия на своите родители, племенници деца и съпрузи за водене на гражданските си дела.

V. Длъжности на адвоката

41. Адвокатът трябва да има местожителството си в населено място, седалище на съд.

Той е длъжен да упражнява съвестно професията си и да осъществява пълно и правилно доверителите си.

Адвокатът не може при водене на делата да си служи със средства и похвати, които имат за цел прикриването или изопачаването на истината, излишното протакане на делата или създаването на неоправдани от гледището на закона спънки за противната страна. Той не трябва да съдейства, за да се з обиколи законът.

Той дължи уважение на закона, на магистратурата и на властите и колегалност в отношенията си с другите адвокати.

Той е длъжен да изпълнява задълженията, наложени му в правнически и с решенията на общото събрание на колектива и с наредбите на адвокатския съвет и на Висшия адвокатски съвет.

42. Адвокатът не може да представлява или да дава съвети на една страна, след като е представлявал или давал съвети на противната страна.

Тази забрана важи и за адвокатите от един и същ колектив.

Адвокатът не може да поема дела, по които е взел каквото и да е участие като магистрат.

43. Адвокатът е длъжен да пази тайните, които неговите доверители са му поверили, освен при свидетелстване пред съд, в който случай се прилагат разпоредбите на законите за гражданското и наказателно съдопроизводство.

44. Всеки адвокат е длъжен да държи списък на поверените му дела.

Книжката по воденето на делата адвокатът е длъжен да пази в продължение на 5 години от свършването на делото.

VI. Права на адвоката

45. Адвокатът по повод на упражнението на професията е приравнен със съдията относно упражнението, което му се дължи, и относно наказанието за нанесените му оскърбления.

Адвокатът може да прави справки по и във връзка с делата на своите клиенти във всички съдебни и административни места и лица без да представлява пълномощно.

Заверените от адвоката преписи от дадените му по надлежния ред пълномощия имат силата на официално заверен препис.

Всеки адвокат може да преупълномощава друг адвокат и без да заверява подписа си.

Пълномощията, дадени лично на адвоката от клиентите му за представляване и защита пред съдилищата, не се нуждаят от заверка.

За бележка. Преписите и пълномощията, за които се говори в този член, се обгербват съгласно закона за гербовия налог. Следващите се берии се събират в гербови марки, които се запечатват върху преписите и пълномощията и се унищожават от длъжностното лице, на което се подават.

46. По уважителни причини адвокатът може да се откаже от започнатото дело или от защитата на доверителите си, но е длъжен да извести последните своевременно, за да имат възможност да продължат делото лично или чрез друг адвокат без да става нужда то да се отлага.

47. Размерът на адвокатските възнаграждения се определя по таблица, издадена от министъра на правосъдието, след като вземе предвид на Висшия адвокатски съвет. Таблицата се обнародва в „Държавен вестник“.

Размерът на адвокатското възнаграждение не може да се уговаря в зависимост от изхода на делото.

Изгубилата делото страна се осъжда да заплати на противната страна, като деловодни разходи, адвокатско възнаграждение за един адвокат, макар страната да е имала повече адвокати.

48. Споровете за адвокатското възнаграждение се разрешават от съда, който е разгледал делото, а ако няма заведено дело, от областния съд и седалището на колектива или по местожителството на адвоката в случаите на чл. 30, алинея втора.

В такъв случай секретарят на колектива, съответно адвокатът, представя на съда изложение с препис за доверителя. Съдът в разпоредително заседание определя следващото се възнаграждение.

Препис от определението на съда с препис от изложението се връчват на доверителя, който в седемдневен срок от получаването може да представи писмени доказателства за изплащане на възнаграждението или да депозира определеното от съда възнаграждение.

Ако страната в горния срок не представи нито писмени доказателства, нито депозира възнаграждението, съдът издава изпълнителен лист на колектива, съответно на адвоката. В противен случай спорът се разрешава в съдебно заседание, като заинтересуваната страна трябва да внесе надлежните мита и берии. По същия начин се разглежда спорът и в случаите, когато искането за адвокатско възнаграждение не бъде уважено. Решението на съда е окончателно.

VII. Дисциплинарна отговорност

49. За нарушение на задълженията си адвокатите и стажант-адвокатите подлежат на дисциплинарно наказание независимо от наказателната отговорност, ако има място за такава.

Те подлежат на дисциплинарно наказание и

а) за опущения, които са произлезли от невнимание или незнание;

б) за бавност в изпълнение на задълженията си;

в) когато показват постоянна небрежност или очевидно невежество или неспособност при изпълнение на задълженията си;

г) когато не палят надлежното приличие в отношенията си към съда, помежду си или към частни лица;

д) когато играят хазартни игри;

е) за всяко действие, което излага честта и достойнството на адвоката, и

ж) ако си служи при водене на делата със средства и похвати, имащи за цел прикриване истината, излизно протакане на делата или създаване на неоправдани от гледището на закона спънки за противната страна.

50. Дисциплинарните наказания са:

а) изобличение;

б) глоба от 1000 до 5000 лева;

в) лишаване от право на адвокатство за срок до една година;

г) лишаване от право на адвокатство завинаги.

За маловажни нарушения председателят на адвокатския съвет по решение на съвета може да направи напомняне на провинилия се адвокат насаме или в присъствието на членовете на съвета.

Независимо от предвидените по-горе наказания виновният адвокат може да бъде лишен от правото да бъде избран като член на адвокатския съвет и на Висшия адвокатски съвет за срок до 10 години.

Глобата се събира в полза на касата на адвокатския съвет.

51. Министърът на правосъдието може, чрез съдебните инспектори, да ревизира дейността на адвокатските съвети, адвокатските колективи и отделните адвокати и за констатираните нередовности да възбужда дисциплинарно преследване срещу провинените лица.

Дисциплинарно преследване против адвокатите се възбужда и по решение на адвокатския съвет, а така също и по определение на областните и апелативните съдилища на Върховния касационен съд и Върховния административен съд, ако провинението е извършено пред тях.

За провинения, извършени пред околийския съдия, последният донася в Министерството на правосъдието.

Преди да се възбуди дисциплинарно преследване, председателят на съда или на адвокатския съвет наотваря един от членовете на съда или на съвета с разследване на случая.

В определението или постановлението за възбуждане дисциплинарно преследване се посочва изрично в какво се състои обвинението.

Давността за възбуждане дисциплинарно преследване е тригодишна.

52. Адвокатите отговарят дисциплинарно пред дисциплинарен съд в състав: трима съдии от областния съд в седалището на областта, избрани от общото събрание на съда за една година, и двама адвокати от състава на адвокатския съвет в седалището на същия съд, посочени за същия срок от съвета. Дисциплинарният съд заседава при областния съд и се председателства от старшия съдия.

Дисциплинарният съд е длъжен да събере всички справки по делото и да поиска писмени обяснения от обвиняемия.

Дисциплинарите заседания се държат при затворени врата, но се допускат да присъствуват адвокати и съдии.

При разглеждане на дисциплинарите дела съдът не се подчинява на никакви други форми освен посочените по-горе. Преди да постанови решение, съдът е длъжен да изслуша заключението на обвинителя и обясненията на обвиняемия.

Обвинението се поддържа от прокурора при областния съд.

53. Решенията на дисциплинарния съд, ако с тях е наложено наказание лишаване от право на адвокатство, може да се обжалват в двеседмичен срок от съобщението им пред Висшия дисциплинарен съд в състав: трима съдии от Върховния касационен съд, избрани от общото събрание на същия за срок от една година, и трима адвокати от състава на Висшия адвокатски съвет, посочени за същия срок от съвета.

Обвинението се поддържа от прокурор при Върховния касационен съд.

Решенията на Висшия дисциплинарен съд не подлежат на обжалване.

54. Привеждането в изпълнение на решенията на дисциплинарния съд, с които са наложени наказания по букви „в“ и „г“ на чл. 50, става, като тия наказания се отбележават в списъка на колегията и се съобщат на Министерството на правосъдието, което с окръжно до всички съдилища съобщава за наложеното наказание. Изпълнението на наказанието по буква „в“ започва от седмия ден след датата на окръжното на Министерството на правосъдието.

За наложените глоби областният съд издава изпълнителен лист на името на адвокатския съвет.

VIII. Спестовна каса

55. При Висшия адвокатски съвет се учредява спестовна каса за взаимноосигуряване в случай на недъгавост и старост, а на семействата им — в случай на смърт.

Приходите на касата са само вноски, внасяни лично от адвокатите. Всеки адвокат в страната на възраст до 50 години включително към 5 февруари 1936 г. са задължително осигурени при спестовната каса, а тези над 50 години — по желание, изрично писмено.

Адвокатите са длъжни да изпълняват задълженията си към спестовната каса. Всяко неизпълнение на тези задължения лишава адвоката по начин, определен в правилника, от правото да упражнява адвокатската си професия, докато се издължи пред спестовната каса.

Уредбата, управлението на касата, размерът на осигуровката и вноските и пр. става по правилник, изработен от Висшия адвокатски съвет и утвърден с указ по доклад на министъра на правосъдието.

Против решенията на управителния съвет на спестовната каса се допускат жалби пред Висшия адвокатски съвет.

Спестовната каса е юридическа личност със седалище столица София.

IX. Наказателни разпоредби

56. Адвокат, който уговори или получи възнаграждение под каквато и да е форма не по реда, предвиден в този закон, или си служи с мисити, както и лице, което упражнява адвокатска професия без да има право на това, се наказва с тъмничен затвор и с лишаване от правото на адвокатство за срок от три години.

Със същото наказание се наказва и секретар на адвокатски колектив или адвокат, в места където няма такъв, който уговори или получи под каквато и да е форма възнаграждение по-голямо от допустимото.

57. Адвокат, който уговори да придобие спорните имущества или правя или част от тях на поверените му дела, се наказва със строг тъмничен затвор до три години и с лишаване от права по чл. 30, т. т. 1—5 от наказателния закон.

Със същото наказание се наказва и адвокат, който умишлено увреди интересите на своя доверител.

Адвокатът за извършени от него престъпления по повод упражняване на професията отговаря като длъжностно лице.

Преходни разпоредби

58. Лицата, които са придобили право на адвокатство по силата на алинея втора на чл. 1 от досега действащия закон за адвокатите запазват това право.

59. След обнародване на закона комисия в състав: председател и прокурорът на областния съд в центъра на областта или техни заместници, един член на същия съд и двама адвокати, посочени от адвокатския съвет, се произнасят кои от вписаните в колегията до влизане на закона в сила адвокати отговарят на изискванията на чл. 2 и постановява да се заличат ония от тях, които не отговарят на тия изисквания. В последния случай трябва да се посочат основанията за заличаването.

Постановленията за заличаване подлежат на обжалване в двестимичен срок от съобщенията пред централна комисия в състав: първия председател и главния прокурор при Върховния касационен съд, първия председател на Върховния административен съд, председателя на Министерството на правосъдието и трима адвокати, посочени от Висшия адвокатски съвет.

Решенията на централната комисия не подлежат на обжалване. Заличените от списъка на адвокатите на основание буква „е“ и „ж“ на чл. 2 могат да искат вписването в адвокатската колегия, след като изтекат три години от заличаването им. По тези молби се произнасят комисии в състав, посочен в предходните алинеи.

60. Разпоредбите на членове 30—38 влизат в сила три месеца след обнародването в „Държавен вестник“ на заповедта на министъра на правосъдието за турянето им в действие.

В месечен срок от обнародването на заповедта адвокатите, които са се съгласили да образуват колектив, трябва да подадат обща молба до адвокатския съвет за утвърждаването и вписването на колектива. В същия срок трябва да подадат молба до адвокатския съвет за причисляване към някой колектив ония адвокати, които не са могли да се причислят към такъв.

61. До деня на встъпването в колектива всеки адвокат трябва да представи на секретаря на същия изложение за сключените от него дотогава договори с клиенти, като посочи и какви суми се дължат по тях. Тия договори остават в сила, но дължимите по тях суми се внасят в касата на колектива съгласно чл. 36.

Такова изложение на сключените договори до причисляването им в някой колектив трябва да представят и ония адвокати, които са подали молба по чл. 60, алинея втора, след срока.

62. След влизането на закона в сила се произвеждат нови избори за адвокатски съвети и за Висш адвокатски съвет. Денят на тия избори се определя с заповед от министъра на правосъдието, която се обнародва в „Държавен вестник“.

63. Възбудените до влизането на този закон в сила дисциплинарни преследвания се довършват по досегашния ред.

64. Правата и задълженията на прослониците и ходатаите се уреждат с правилник, издаден от министъра на правосъдието.

65. Законът за адвокатите от 1925 г. се отменя.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Пристъпваме към разисквания.

Има думата народният представител д-р Иван Пашов.

Д-р Иван Пашов (к): (От трибуната. Посрещната с ръкоплескания) Уважаеми г-жи и г-да народни представители! Поставен е на разглеждане от почетното Народно събрание вписването от министъра на правосъдието законопроекта за адвокатите. Позвовете да кажа няколко думи по него.

Дължността на адвоката е да представлява доверителите си пред съдилища, да защитава правата и интересите им. Адвокатът е обществен служител и неговата дейност има напълно обществен характер. Няма професия, която да е така тясно свързана с обществото и неговото развитие, както адвокатурата.

Всеки спор и всеки процес представлява сам по себе си обществен интерес. Във всеки спор в по-голяма или по-малка степен са заинтересувани не само спорещите, но и цялото общество. Достатъчно е да се споменат само известна категория спорове, за да стане очевидно казаното — бракоразвод, спорове за улични и дворишни регулации, за насилствено и по скрит начин отнето владение, за мери, за гори, за обявяване в несъстоятелност и пр. и пр. Особено подчертано е общественото значение на дейността на адвоката в углавния процес, в който той като защитник играе голяма обществена роля. Но общественото значение на адвокатурата е подчертано особено ясно и в участието на адвоката в административното правораздаване и чрез него — в контрола върху администрацията.

Освен това адвокатът, като правосъден деятел, е играл и играе твърде съществена роля върху правосъдието.

Ето как югославският закон за адвокатите определя работата на адвоката. Новият югославски закон за адвокатите, като обръща особено внимание на обществената задача на адвоката, определя неговата работа така: да дава правна помощ в границите на закона на държавните учреждения, предприятия, организации и отделните личности за осъществяване на техните права и защитените от закона интереси и по този начин да се подпомогне на държавните органи за правилното прилагане на закона и за замячане на правния ред в държавата. Така определя югославският закон работата на адвоката.

От казаното до тук става ясно, че адвокатът действително е обществен служител и като такъв трябва да отговаря на известни условия. Условията, на които трябва да отговаря адвокатът, са изброени както в досега действащия закон, така и в поставения за разглеждане законопроект.

Ако се надникне в далечното минало в историята на адвокатурата, ще видим, че адвокатурата е била почетна длъжност, адвокатът е отдавал труда си напълно безплатно на нуждаещите се от защита. В римското право пък задачата на адвокатите е била да изнасят само хубави за клиента си неща, да го хвалят.

Със създаването на капитализма в капиталистическото общество се е наложило и трудът на адвоката да бъде заплащан. Както във всички отрасли на живота, така и в адвокатската професия са отразени отношенията на капиталистическото общество — положителни и отрицателни. Както всички, така и адвокатът в капиталистическото общество е изложен на големи съблазни, и за да може човек да се запази, изискват се и големи морални качества, както и правни законни норми. Въпреки предвиджаните в законите санкции, вередностите, извършвани от адвоката, не са малко.

Не му е мястото да се изброяват нередностите и престъпленията, извършени по служба от адвокати. Това може би е причината за сѐм, така да се изрази, обществен позик против адвокатите. Безспорно адвокатската професия е съблазнителна. Тя е свободна и не зависи. С изостряне на отношенията в обществото, в което живеем, се създават безброй много спорове между гражданите, които са принудени да прибегват до съда и услугите на адвокатите, и перспективата за лесно изкарване на прехраната, даже и за забогатяване. Освен това адвокатската професия е такава, че дава възможност на оня, който я упражнява, да се занимава свободно както с обществена, така и с друга работа. Оттук и големият наплив в тая професия.

Несъмнено е, че има много прояви на отделни адвокати, които са несъвместими с професията и званието адвокат. Общественият контрол е повече от наложителен и необходим. В интереса на истината обаче трябва да кажем, че болшинството от адвокати не могат и не бива да се подвеждат под тоя знаменател. Безспорно е обаче, че е имало и има адвокати идеолози на фашизма. При преследване и съдене на борци против фашизма имаше адвокати, които изпознаваха положението си и от адвокатската банка встъпваха в ролата на обвинители, вместо на защитници. Такива адвокати не могат да бъдат помощници на правосъдието при новия ред в епохата на Отечественния фронт. Има такива парадокси: уволнен съдия за фашистки прояви, взел адвокатската чанта и той е в ролата на помощник на правосъдието. А има и такива адвокати, които не само че не са се отказали от своята фашистка идеология, но продължават да работят за реставрация на фашисткото минало. Такива също не могат да бъдат помощници на правосъдието.

При новата наредба адвокатът често заседава и като съдия. Пита се тогава: как може адвокат с фашистки разбирания да бъде съдия и да правораздава? С законопроекта за такива място в адвокатурата не се отрежда. Законът обаче им дава възможност да се преориентират и да намерят мястото си.

За честта и достойнството на прогресивните адвокати от това място трябва да го кажем, че адвокатската професия в нашата страна в сравнение с другите професии в борбата против фашизма процентно е дала най-големи жертви.

Ето защо смятам, че не бива изобщо на адвокатите да се гледа изотгоре, с едно пренебрежение, а трябва да се направи всичко възможно така да се подходи към тях, че да бъдат привлечени за изграждане на родината ни. Задачата на Отечественния фронт е да събере усилията на целия народ да изгради страната си, да създадем мощна индустрия, електрификация, язовири, да изпълним и преизпълним двегодишния държавен народостроителски план и да създадем благоденствие за народа.

Новото, което се внася с настоящия законопроект, това са адвокатските колективи. Всичко останало в една или друга форма се съдържа в досегашния закон за адвокатите. Адвокатските колективи са нещо съвършено ново за нашата страна. От 9 септември 1944 г. насам живеем в нова, отечественофронтонска ера. В следвоенния период, който преживяваме, условията на живота се коренно различават от условията на миналото. Безспорно е, че стопанското, културното и политическото положение се е изменило. Очевидно е, че развитието на живота не може да продължава по старому. Налага се да се придвижим напред, да се издигнем на друго, по-високо стъпало. Капиталистическото общество се оказало загнило, то не може повече да издържи под напора на новото.

С промяната на условията и отношенията в обществото налага се промяна и в работата на адвоката, налага се нов маниер, нови отношения в неговата разнообразна дейност. Както във всички отрасли на живота, и тук се налага да се премине към новото, общото, колективното. Това ще даде възможност за общо обсъждане на всички поставящи се пред него въпроси, ще му даде възможност все повече и повече да разширява и задълбочава знанията си, ще му помогне да стане във всяко отношение подготвен правник и да бъде действителен помощник на правосъдието. Безспорно е, че новата организация на адвокатурата дава възможност за един действителен и ефикасен обществен контрол. Адвокатът няма повече да бъде в пряк досег с клиента по отношение на хонорара, а о това ще се пресекат пътищата на всякаква зловередна към него критика и престижът му ще се издигне извънредно високо.

Както при всяко ново начало, разбира се, че и при повеждането на тая нова форма ще се срещнат известни трудности. Няма съмнение обаче, че те ще бъдат преодоляни.

Няма никакво съмнение, че новата реформа ще бъде посрещната, особено от прогресивното адвокатство, с отворено сърце и душа, ще я прегърнат, ще вложат усилията си и ще я проведат на дело в живота. Прогресивните адвокати трябва да бъдат горди, че на тях се пада високата чест да проведат в живота една такава нова реформа на спасителния Отечество фронт.

В законопроекта има постановления, по които се налагат известни допълнения и уточнявания. Такива допълнения и уточнявания биха могли да се направят по дисциплинарната отговорност, условията, на които трябва да отговаря адвокатът и неговите права, преходните разпоредби и т. н. По тук не смятам да спирам вниманието на почитаемото Народно събрание. Това може да стане в комисията, где то всички тия положения ще бъдат основно обсъдени, преценени и уточнени, за да създадем един във всяко отношение издържан закон.

След тия няколко думи, от името на парламентарната група на Българската работническа партия — комунисти заявявам, че по принцип ще гласуваме законопроекта. (Ръкоплескания от мнозинството)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата народният представител Тодор Тихолов.

Тодор Тихолов (с): (От трибуната) Уважаеми народни представители и представители! Многоочакваният проект на закона за адвокатите най-сетне е сложен на разглеждане в нашето Велико народно събрание. Казвам многоочакван, защото той засяга работата на едно съсловие, което често пъти е обект на всевъзможни критики, много пъти основателни, но много пъти и съвършено неоснователни, което съсловие е играло и играе важна роля както в политическия, така и в общественния живот на нашата малка страна.

Съвършено излишно е, по моя преценка, да напомним ролята на адвоката в обществото и специално нуждата от неговото посредничество, от неговия труд и специалност, като познавач на законите при правораздаването. От векове насам той се е наложил и неговият труд се е третира като обществено необходим във всички организирани общества.

Спор няма обаче, че както в работата на всички свободни професии у нас, така и в дейността на нашите адвокати въобще е имало и има отрицателни прояви, което е наложило няколкократно промени на закона за адвокатите, някой път и със съвършено неоснователни ограничавания на тяхната дейност. Тези изменения обаче в повечето случаи са се налагали от постоянния прогрес в живота, от ежедневно рационализиране на нашето законодателство и правораздаване, тъй като по начало законодателството е отражение на промените в общественния живот.

Също не искам да се спирам и на длъжностите на адвоката. С една дума — той е помощник на правораздаването и като такъв той съдейства на съдния да открие истината и да приложи правилно закона. В това си качество безспорно той е обществен служител, и за да изпълни своето предназначение като такъв, трябва да бъде добре подготвен в своята специалност и работата си да изпълнява честно и почтено с нужното усърдие.

По тази причина законът за адвокатите е изменяван досега няколко пъти. Той датира от 16 декември 1888 г. и с него закон се постави за първи път в известни рамки дейността на нашата адвокатура. Макар и несвършен в много отношения, даващ право да бъдат адвокати и лица, които притежават свидетелства за завършен курс на средно учебно заведение, а също и на лица, които имат само третокласно образование и известен стаж при някой адвокат, този първоначален закон изигра навремето си своята благотворна роля, за да бъде впоследствие сменен с днес действащия закон, с който се даде сравнително нов тласък в развитието на нашата адвокатура.

Не можем да отречем, че досега действащият закон за адвокатите не искаше да издигне адвокатската професия на нужната висота, за да бъде тя истинска помощница на правосъдието, като създаде адвокатските колегии, в които адвокатът да бъде задължително вписан като член и по-ефективно контролиран от тези колегии. Ще трябва да констатираме също, че поставената цел далеч не може да се постигне с начертаните в този закон средства. И сега ние сме свидетели на прояви далеч несъвместими с общественото предназначение на тази иначе необходима за живота професия.

Какво въпросем се цели с днес разглеждания от нас законопроект? — Да се организира адвокатурата така, щото адвокатът да бъде истински помощник на правосъдието, като клиентите виждат в неговото лице теоретично подготвен и полезен съветник, а съдът — компетентен сътрудник и достоен за своето предназначение гражданин. А това ще стане не само чрез единичното въздействие, както е било по до днес действащия закон за адвокатите, а и чрез методи на работа и с други средства, които трябва да бъдат преди всичко от обществен характер.

Това е основният принцип, върху който е изграден новият законопроект, както се изразява г-н министърът на правосъдието в мотивите си, и това е новото, отечественофронтското в този законопроект.

Но най-важното, най-съществено в организацията на адвокатурата е създаването на така наречените адвокатски колективи, които се образуват свободно, членуването в които е задължително и които са юридически личности. Всеки адвокат е освободен сам да си избере колектив, в който ще членува. Не е ли член на някой колектив, не може да адвокатства, с изключение на адвокати по ме-

ста, където числото им е по-малко от 6, в който случай те могат да упражняват професията си и без да членуват в колектива. Адвокатите в колективите могат да бъдат от 3 до 15 най-много, съобразно числото им в отделните места. Колективът се представлява от секретаря или от заместника му. Само секретарят на колектива договаря с клиентите, той разпределя работата по възможност равномерно между членовете адвокати, съобразно подготовката им, съгласно членове 34 и 35 от проекта. Законът не забранява клиентът да си посочи адвокат по свой избор, който да защитава интересите му, но в такъв случай плаща хонорара с известно увеличение в полза на колектива. Адвокатът в противовес на досега съществувашата практика нито се пазари с клиента, нито пък ще прибира пари и по такъв начин се избавя от не особено приятното положение да влиза в непристойни за неговото положение пазарлъци, особено с лица, които нямат ясна представа за стойността на труда, който адвокатът влага в този или онзи процес. Адвокатските хонорари ще се набират в касата на колектива, откъдето всеки адвокат ще получава принадлежащото му се съобразно извършената от него работа. Даже и тези адвокати, които поради малочислеността си — по-малко от 6 в дадено населено място — не членуват в колективи, след като уговорят хонорара си направо с клиента, последният ще го внася на секретаря на околийския съдия по местожителството на адвоката. В този случай клиентът ще бъде съвършено спокоен, че на адвоката се плаща за труда му не повече от законно определеното и че не се ограбва безмилостно, както често пъти се говори. Аз смея да вярвам, че в тези колективи с течение на времето ще се създаде нов тип адвокат, нов човек, по-малко егоист, по-говорчив, по-човечен и по-обществен.

Основание за това ми дава и обстоятелството, че от 9 септември 1944 г. насам ние живеем нова ера, отечественофронтowska, при която единичното, егоистичното постепенно отстъпва на общото, на колективното; че се създава нов морал по-съвършен, по-възвишен, Фактът, че от 9 септември насам се създадоха закони, като този за Народния съд, за преследване незаконно заботители, за защита на народната власт, усилиха се оскъпите против спекулантите и пр., които закони даваха и дават широка възможност на адвокатите да вземат големи хонорари и граматната част от адвокатите отечественофронтowski не се поддалоха на изкушението да се явяват по тези процеси, макар че законът не им забранява, ми дава пълно основание да твърдя горното и да вярвам, че новият тип адвокат по-високо нравствен, човечен, хуманен, с развито обществено чувство, обичаш народа и родината си, се вече създава и при новите условия, при които той ще бъде поставен с новия закон, ще се създадат още по-благоприятни условия за издигането на цялото адвокатско съсловие на желаната висота.

Обсъждайки общо в колектива по-сложните процеси и казуси въобще и взаимнопопълняйки се, ще се засили не само моралният, но и практическият и научен ценз на адвоката. Само така ще се оправдае мисълта, че адвокатурата е създадена в обществен интерес, като една обществено-служебна дейност, насочена към едно по-добро приложение на закона и по-сигурно правораздаване.

В колектива адвокатите ще се взаимноконтролират и неправомерните ще бъдат изключвани с 3/4 болшинство от събранията на последния. Според закона, колективите са самоуправляващи се и самоконтролиращи се органи и корумпирани и неподлежащо на развитие ще отпадне с течение на времето.

Не е зле в комисията, която ще разглежда законопроекта на второ четене, да се обсъди и въпросът относно онези колеги, които са работили по други ведомства, не като адвокати и съдии, оскъпали са с правото с десетки години, пенсионирали са се там и едва сега се явяват да подбиват авторитета на едно от най-квалифицираните съсловия, каквото представлява безспорно от себе си адвокатското.

По наша преценка и комисията, която ще се занимава с бъдещия списък на адвокатите, т. е. с въпроса, кои от досегашните адвокати ще бъдат задължени и кои ще останат да работят за в бъдеще, не би трябвало да се излъчва само от областния съд в центъра на областта, а такива комисии да се учредят при всеки областен съд, тъй като тези съдии най-добре познават качествата на адвокатите в района си, понеже са постоянно в контакт с тях, тяхната дейност, положителна и отрицателна, с какво име се ползват, с лошо или опозорено, или пък отговарят на условията, и по такъв начин ще се произнесат най-правилно по поставените им задачи.

Също за предпочитане е, редовното общо годишно събрание на адвокатската колегия да не се разтакава в два неделни дни на м. декември, както се предвижда в чл. 11 на проекта, а да се насрочи в един само неделен ден и то в определен час и при липса на кворум събранията да се състои само след един час, същия ден, без да се отлага за другия неделен ден. Тази практика е възприета почти във всичките обществени организации — кооперации, читалища и пр., защото на практика се получава, че в първия неделен ден се явяват обикновено повече адвокати, понеже за неявяването им доскоро се поставяха глоби, а в следното заседание идват по-малко, понеже няма глоби, и често пъти едно съвсем малко число адвокати на втория неделен ден вземат решения, които задължават цялата колегия.

Предвижда се според законопроекта и ефективен надзор не само върху отделните адвокати, но и върху самите адвокатски колективи и адвокатски съвети, който надзор ще става не само от адвокатските организации, но и от министъра на правосъдието чрез неговите съдебни инспекции. Увеличени са и наказателните санкции във връзка с новите отношения между адвоката и клиента, като е предвидена и по-ефективна дисциплинарна отговорност за адвокатите.

Съгласно чл. 52 от проекта, адвокатите отговарят дисциплинарно пред дисциплинарния съд в състав: трима съдии от областния съд в седалището на областта, избрани в общото събрание на съда за една година, и двама адвокати от състава на адвокатския съвет в седалището на същия съд, посочени за същия срок от съвета. Председателства се от старши съдия, а обвинението се поддържа от прокурора на областния съд. Значи, съдиите са трима, а адвокатите двама, които ще съдят адвокатите за техните простъпки.

Според нас в този член би трябвало да се направи една корекция в смисъл, дисциплинарният съд да се състои само от адвокати или ако по някои съображения се налага да участва в него и съдия, няма защо съдиите да бъдат болшинство, та да остане впечатление, че съдийското съсловие съди адвокатското за дисциплинарни нарушения. Със същото основание и адвокатите биха претендирали да съдят съдиите за техни дисциплинарни простъпки. Няма причина при днешна отечественофронтиска България да се гледа с такова недоверие към адвокатското съсловие, по наша преценка, и да се подценява в сравнение с останалите съсловия у нас. Учителите например се съдят дисциплинарно от учители-съдии, техни колеги, и само председателят е титулярен съдия, който ръководи заседанието. Лекарският дисциплинарен съд се състои също от лекари-съдии. Също и в трудовия съд участват представители на работниците и работодателите, а само един съдия. И ако във всички тези случаи дисциплинарни съдилища се председателствуват и ръководят от титуляри съдии, това се обяснява между другото с обстоятелството, че тези председатели познават законите, процедурите и ще съдействуват за правилно издаване на решения и присъди по тези дела.

С нищо обаче не е оправдано, болшинството членове на адвокатския дисциплинарен съд да бъдат титулярни съдии и прокурорът да поддържа обвинението. С нищо не е дало повод адвокатското съсловие да бъде така подценявано, обиждано и поставено в положение на опекунство.

Досегашната повече от 25-годишна практика е доказала, че съдиите-адвокати са най-взискателни спрямо околните колеги и познавайки най-добре условията, при които работи адвокатът, винаги са издавали най-справедливите присъди.

Прокурорът ще влезе в ролята си да обвинява адвоката, когато последният извърши престъпление, когато влезе в червените копки. Тогава той с право ще търси строгата отговорност за неговите престъпления по общия ред на наказателния закон.

Според законопроекта, Министерството на правосъдието може чрез съдебните си инспектори да реализира дейността на адвокатските съвети, на адвокатските колективи, даже и на отделните адвокати, но възбуждането на дисциплинарно преследване би трябвало да стане само от адвокатските съвети, а не по определения на съдилищата и на министъра на правосъдието, както се иска в проекта. Констатираните нарушения по служебната дейност на адвоката трябва да бъдат донасяни до знанието на адвокатските съвети и само те би трябвало да възбуждат дисциплинарно преследване против адвоката.

Така нашата парламентарна група схваща тези въпроси. Аз се надявам, че те ще бъдат обсъдени в комисията и правилно разрешени, за да се запази престижът на едно съсловие, което в тези исторически времена в своето болшинство се е отдало в служба на новото време и на народа си.

Днес прочетох в нашия партийен в „Народ“, че юридическата секция при нашата партия се е занимала с законопроекта за адвокатите и че застава на становище, като че ли ще бъде по-добре да бъде изградена органическата структура на нашето съсловие въз основа на кооперативния принцип — не както е в законопроекта с адвокатски колективи, а в основата да легне законът за кооперативните сдружения.

Комисията по правосъдието ще има пред вид и това становище. (Възгрявания) Когато дойде време да бъдат обсъждани отделните положения на законопроекта, нека бъде обсъдено и това становище.

Що се отнася до някои адвокати, неподлежащи на развитие, в законопроекта има достатъчно наказателни състави, които ще ги поставят на място, за да може и това съсловие, вербуващо в своите редове едни от най-будните люде в нашата страна, да се въпрегне изцяло в служба на младата ни Народна република България.

От името на нашата парламентарна социалдемократическа група аз заявявам, че ние единодушно ще гласуваме законопроекта по принцип с надежда, че ще се направят в комисията някои поправки в духа на посочените от мен и други подобни. (Ръкоплескания)

Георги Хълчев (з): Браво!

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата народният представител Кръстю Недков.

Кръстю Недков (з): (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескания) Г-жи и г-да народни представители! И аз съм адвокат, но ние трябва независимо от това да подложим въпроса на едно обективно разглеждане и да му дадем една правилна постановка.

Законопроектът, който ни е предложен, е един от редицата основни реформаторски законопроекта. . .

Ефрем Митев (с): Устройствени.

Кръстю Недков (з): . . . с които се цели да се даде известно устройство на нашето общество, устройство, което да бъде в духа на платформата на Отечествения фронт.

Ние не можем в нашата дейност да изоставим адвокатското съсловие да върви по досегашния път и когато ние провеждаме другите реформи, то вместо да бъде въпрегнато да подпомага развити-

ето на съвременното наше общество, да бъде негова спънка. Ако ние оставим досегашния закон за адвокатите, за който мнозина мои колеги адвокати казват, че той бил добър, ние неминуемо ще се облъскаме с новите законоположения, които тук изработваме за изграждането на нашата млада република и ще предизвикаме вътрешни сътресения в сред нашето общество.

Ето защо в този цикъл от законодателни мероприятия, с който сме се нагърбили, трябваше да влезе и законопроектът за адвокатите.

Когато най-напред беше изграден в нас закона за адвокатите от 1888 г., тогава безспорно икономическата и политическа обстановка у нас беше съвсем друга. За момента оня закон наистина отговаряше на тогавашните нужди. Той допускаше за помощник-адвокати хора с третокласно образование или за съдии хора с гимназиално образование. Нуждата изискваше това. Имаше по-културни, по-просветени хора в оня момент. Тогавашният закон бе съобразен с тогавашната конюнктура и с някои положения, които бяха легнали в основния закон на нашата страна — в старата конституция. А тия положения изграждаха една дребно-капиталистическа, дребно-буржоазна държава, в която частният почин, или както го казват свободната инициатива, трябваше да се разгръща. Такъв беше моментът тогава.

Но оня закон беше отражение на онова общество. Той създаде такива хора, които носеха наистина моралния лик на онова общество. В капиталистическото общество ние сме свидетели, че има най-разнообразни видове хора: престъпници, общественици и пр. и пр. В това общество самата обстановка е такава, условията са такива, че създават такива люде. А безспорно и адвокатите, като членове от това общество, не можеха да правят изключение.

Александър Стамболийски се опита в кръга на реформите, които беше поел да върши, да пресъздаде нашето общество в дух на народна, на чисто демократична държава. Опитът се състои така да пресътвори това съсловие. Той набеляза идеята, че трябва да пристъпим към държавна адвокатура — адвокатите да не бъдат лица, които свободно да договарят с клиентите, а да получават своето възнаграждение по определен от държавата път. Вие си спомняте, че в кръга на тия реформи той забрани участието на адвокатите в делата пред мировите съдилища, защото в нашето общество се беше въило убеждението, че адвокатите са хора лъжци, хора, които гледат само да използват слабите стопански слоеве у нас. И нска си признаем, че това до голяма степен е така.

Един от мнозинството: Така е, така!

Кръстю Недков (з): Беше забранено тогава на адвокатите-земеделци да се явяват въобще пред съдилищата, за да може по-тоя начин да се оперира малко нашето общество и да се понизиха една рана.

Ние трябва да признаем, че наистина нашето общество още страда от големи недъзи. Също така и ние, адвокатското съсловие, страдаме от такива. Известно е на всички ви какви методи употребяват колеги адвокати, за да вземат парата на човека. Не са редки случаите, когато се води спор да кажем за една крава и в края на краищата кравата не отива нито в ищца, нито в ответника, а в джоба на адвоката. (Смях) Това не са редки случаи.

Ние, които се нагърбваме да защитаваме интересите на трудовия народ у нас, на бедните стопански слоеве, трябва да помислим за тях. Ние не можем да мислим за тия, които днес вземат десетки и стотици хиляди лева хонорар, за да защитават някой подсъдим по закона за спекулата, защото тия пари не са причетелени с честен труд и клиентът ги дава на драга воля, за да може да си опаси милионите. Милнони дори делят клиентът с адвоката само и само, да може да се отърве. Нашата цел е обаче друга: да можем да защитим, да дадем подкрепа на слабите стопански слоеве, които са грамадното болшинство от българския народ.

Аз не искам да говоря за характера на някои адвокати — нито за лоши, нито за добри черти. Безспорно е също така, общозвестен факт е в нашето общество, че нито един честен адвокат не можа да стане богат, а има много адвокати, които са бедни. Те безспорно работят честно в кариерата и защитават те единствена честта на адвокатското съсловие.

Тодор Тихолов (с): 50% от адвокатите са бедни.

Кръстю Недков (з): Но ние не можем да не кажем, че и другото е истина, че една голяма част от адвокатите използва по най-долен и мошенически начин по-неграмотните хора, главно селяните и работническото, които безспорно не са така опитни в далаверите и не знаят потънкостите на тоя занаят. Те използват тяхната слабост, за да ги изнудват.

Ние също така знаем какво страшилище представлява често адвокатът за някои хора, когато приближава да умира някой човек. Ще го мъкнат по един или друг начин, само и само да го доплатят пред адвоката и той вече урежда работата: завещанието е готово, продажбата е станала! Ето — хора с такъв менталитет съществуват днес в нашето общество, които безспорно го позорят.

Ясно е за всички, че това положение не трябва повече да продължава. Ние не трябва да допускаме в това общество което ще изградиме заанапред, да има рушители на моралните му основи. Ние трябва да се стремим към неговото морално изграждане. А за да стане това, естествено, трябва да се променят и условията. Промяната на едни от тия условия е предвидена в законопроекта.

Днес адвокатът, при тая обстановка, при която е поставен да работи, е нещо като пенкилер, да си го кажем. Това значи: адвокат, за всичко — особено адвокатът в по-големите градове. Той трябва да знае всички закони в страната. А те са неизброимо число —

можем смело да кажем това. Той трябва да бъде адвокат и за бракоразводи, и за наказателните дела от общ характер, и по специалните закони. Той трябва да бъде цивилист, трябва да бъде адвокат по закона за благоустройството, по закона за народното здраве, по закона за ветеринарната служба ако искате — и по какво ли не и по какво ли не? И заради това именно, нека го признаем, адвокатът не може да добие квалификация. По необходимост той трябва да знае всичко.

Ефрем Митев (с): Енциклопедист!

Кръстю Недков (з): Когато дойде при него един клиент по каквото и да е въпрос, той трябва да знае и да му каже. Ако той не знае да му каже, често клиентът казва: не го бива този адвокат. А не че не го бива, а не се е специализирал в дадената област.

С законопроекта, който се предлага, аз виждам, че това положение ще бъде отстранено до голяма степен. Колективите, които се предлагат да бъдат образувани, ще дават възможност на членувалите в тях адвокати да се развиват, да се специализират. Адвокатът няма да го е страх, че ако се специализира в една област, делата му ще бъдат малко и че няма да може да си достави достатъчно средства за препитание. Напротив, той ще има тая възможност. Той ще бъде осигурен, че в колектива ще попадат по-често дела от този характер, по които се е специализирал, и безспорно ще може да ги изпита по-добре.

Ние имаме в адвокатското съсловие хора, които именно поради това, че трябва да са адвокати за всичко, не знаят нищо. (Смях) Да, много не знаят! Таки си той живурка там, с един обикновен заявленици, като обикновен пощенски писец, и така я кара от ден за ден. И ако се случи да се яви по някой сериозен процес, по някое опущение на някой клиент, той ще го провали вулгарно. Колкото и да е права ключата на човека, съдът не може да знае всичко и той ще го провали.

При колективите тая опасност ще бъде отстранена. Ще се даде възможност и на тия хора да изкарат своето препитание, и най-важното — да се научат. Защото ние знаем производството на адвокати в миналото. Миналата война даде един кадър адвокати, мисля от което не могат да се похвалят, че добре са усвоили науката. Последната война също така, по известни причини, ни даде един кадър адвокати. Адвокат от този кадър, ако ние го оставим самичък, ще се обърка с неща, които свършено не могат да му бъдат ясни. А когато такъв адвокат е в колектив, ще има възможност да използва познанията на своите колеги, да използва общия ум и ще може да даде по-ценна работа. Известно е, че т.м., гдего решават повечето умове, много по-правилно се решава, отколкото там, където решава само един ум.

Един друг въпрос се подхвърля в сред нашето съсловие днес — че този законопроект не бил навременен. Вие виждате сами, колко много е навременен този законопроект. Ако управлението на Стамболийски не беше свалено с преврата на 9 юни, законопроектът за адвокатите щеше да бъде проведен все едно и ние отдавна вече да имаме адвокатското съсловие, от което да е изчистена тая гангрена. Поради този нещастен преврат, който дълго ще се споменува в нашата история, развоят на нашето общество в тая област се забави с цели 25 години. Този период от време, близо четвърт век, за нашата млада държава можеше да изиграе голяма, решителна и ползотворна роля.

Адвокатското съсловие по своя състав е комплектувано от високо квалифицирани умове. Тия умове могат и трябва да бъдат използвани за изграждане наистина на едно благородно общество — такова, каквото Отечественият фронт се е изгърбил да създаде. Когато ние допускахме буржоазно-фашисткия капиталистически режим у нас да разяжда обществото, адвокатското съсловие беше се прегърнало на един типичен представител на капиталистическото общество. Този факт ние не можем да оспорим. И така, както капиталистическото общество в цял свят си отива, така трябва и адвокатското съсловие да бъде изградено на свършено нова база — база на народността, на демократичността, на свободата и на културата, на истинската култура. Ние не можем да кажем за един адвокат, който си служи с машини и заблуди, за да изгради процеса по свой маниер, за да заблуди обществото и съда, че той служи на закона и на обществото. Не, той е вреден, но тая възможност с досегашния закон за адвокатите му се дава. Ние, които сме адвокати, знаем това, че просто в такава обстановка сме поставени, че трябва да изграждаме ние процесите, че трябва да събираме по такъв начин доказателствата, че да заблудим и обществото и съда. И не са редки случаите, благодарение на този факт, да виждаме най-вулгарни престъпници, които маршът просто публично би ги линчува, да бъдат оправдавани. Не е виновен съдът за туй нещо. Вината е в самия обществен порядък. Винаги е в самите закони, които действаха досега. Затуй наша неотемлима задача е ние в нашето реформаторско дело да проведем реформата и тук и да не даваме възможност на престъпници вулгарни, които скандализират обществото, да живеят свободно.

Затова именно, другари, ние намираме, че ако ние изградим новия закон за адвокатите, наистина адвокатът ще стане в истинския смисъл на думата помощник на правосъдието. Досега повечето от адвокатите бяха помощници само в кавички. Нека си признаем това — помощници в кавички бяха. А целта на закона е наистина адвокатът да стане действителен помощник на правосъдието, и като човек, който е във вярта на народа, да може да знае какво е там положението и да го представи на съда, за да се получават присъди и решения, които безспорно ще намерят пълното одобрение в средата на народа, а няма да намират отхвърщение и порицание.

Ние сме длъжни да отбележим един факт, който от известно време е наистина позорен и скандален. С закона за защита на народната власт, както и с чистките, които ние направихме, бяха

уволнени или съдени редица съдии и адвокати. По една или друга причина някои от тях излязоха, други бяха помилвани и пр. И сега ние виждаме те да вземат званието „адвокат“, да се явяват пред съдилищата да защитават наистина престъпници, и то най-тежки престъпници, за каквито днешното общество смята известни хора. Ние виждаме само тях и изключително тях да се явяват да защитават хора, които са спекуланти. И за честта на адвокатите, влизащи в Отечествения фронт, аз съм длъжен да заявя: грамадното болшинство от адвокатите, които принадлежат към Отечествения фронт, решително отказват да вземат участие в тези скверни и престъпни дела. (Ръкоплескания от мнозинството) Хора, които са уволнени като фашисти, които до вчера спокойно произнасяха смъртни присъди над борци за народната свобода, днес се явяват на адвокатската трибуна и пледират там. Пледират за какво? Пледират за освобождението на виновници, на народни убийци, на народни изедници, ...

Яни Янев (з): На предатели.

Кръстю Недков (з): ... на предатели и заговорници. Ето по този въпрос ние сериозно трябва да се замислим. И в този смисъл аз казвам, че законът е не само навременен, но той трябва да влезе в сила досега, за да не се дава повече възможност на хора да скандализират обществото и това, което ние се мъчим да изградим, което се мъчи нашата младеж да изгради, което се мъчат жените, което се мъчат работниците и селяните да изградят със своя тежък труд, те да го разрушават в пледоарите си по адвокатските трибуни в съдилищата.

Аз намирам, че ние ще извършим наистина голямо опущение, ако не пресечем загинали тая ръка, тия безспорни рушители на това общество, което целият народ с такава мъка и с толкова кръв се е мъчил да изгради. Затова именно аз съм длъжен да отбележа: в нашето адвокатско съсловие има мнозина, които като подушиха, че ще се прокарява този закон, се разтичаха навсякъде и търсят хора, търсят начини и средства дано могат по някакъв начин да го омаловажат. Те са се обърнали към наши другари с молби: Слушайте! Ама това постановление не може ли така някак да бъде поизостъжено? Видите — неудобно е в колективи да решаваме нещата! Лишават се хората от свобода, не могат свободно да разглеждат работите. Поединичничко ако може да си остане!

Видите ли? Полека-лека искат да ударят върху известни постановления на закона и по този начин да се помъчат да разрушат неговата основа. Разрушавайки неговата основа, те искат да запазят своето господство.

И никак не е чудно, че тук, в софийската адвокатска колегия, при един избори стана наистина един скандал. Там реакцията и опозицията се сдушиха. За съжаление, хората на Отечествения фронт не бяха си добре сгруппирани. ...

Тодор Тихолов (с): Организирирали.

Кръстю Недков (з): ... силите и другите бяха успели. Но ясно е — този технич успех беше временен. На нас обаче той едно ни показва — че там са се загнездили останките от старите разбийнически гнезда, че там те живеят и мислят да намират средства за препитание и да направят там изходна база срещу Отечествения фронт. Ние това не можем да го позволим и няма безспорно да го позволим да стане.

Повдига се въпрос, че колективът не дава възможности за едно свободно договаряне с клиента в смисъл за откриване на известни тайни, които са необходими на адвоката за едно правилно осветление на процеса и пр. и пр.

Аз съм длъжен да отбележа нещо по този въпрос. Хонорарите, които ще се уреждат с постановления, издавани от министъра на правосъдието, ще трябва да отговарят на общите цени в нашата страна. Не може за един най-прост и обикновен случай, за който не се изисква особена специализация и квалификация, за едно просто заявление, за издаване на някакво удостоверение да се вземат десетки хиляди лева под претекст, че работата е много тежка, много сложна, че на много места трябва да се ходи и пр. и пр.

И едно друго нещо казват — че ако се уреди по този начин плащането на хонорарите, черната борса щяла била да се развие. Аз съм длъжен, за да успокоя тия хора, да им кажа: черната борса сега върлува в страшни размери, защото никой не се съобразява с постановленията на членове 36 и 37 от сегашния действащ закон. Напротив само чрез колективите ще може да се уреди едно правилно хонорироване, едно справедливо заплащане възнагаждението на адвокатите. Ние, както се предлагат в наказателните разпореждания, ще имаме възможност за ефикасна контрола по отношение хонорироването. А ефикасна контрола може да се проведе само чрез колективите. И в стария закон съществуваше нареждане, че не се позволява да се взмат възнагаждения в повече и пр. и пр., но когато договарянето е поединично и между четири очи, няма никакъв свидетел, няма никакъв гарант за това нещо. Това нещо блазнаше най-много и позволяваше да се извършват всевъзможни нарушения, всевъзможни злоупотреби.

Ето защо аз намирам, че законът е своевременен. Нашата група намира, че този закон трябва да бъде прокаран както е предложен, с много малки поправки, които вероятно ще бъдат внесени в комисията. Но също така ние намираме, че в редицата закони, които ние прокаряваме, особено този закон трябва да влезе в сила досега. И затуй от името на парламентарната група на Българския земеделски народен съюз аз декларирам, че ние ще гласуваме за закона по принцип. (Ръкоплескания)

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Има думата народният представител г-н Петър Братков.

Петър Братков (сЛ): (От трибуната) Уважаеми г-жи и г-да народни представители! Внесеният от г-на министъра на правосъдието законопроект за адвокатите безспорно заслужава вниманието на Великото народно събрание не само поради това, че с него се засягат професионалните интереси на една категория български граждани — на адвокатите — но и поради това, че адвокатурата и нейното правно положение в съвременната държава има много голямо обществено значение.

В основата на предложения от г-н министъра на правосъдието законопроект остават постановленията на досега действащия закон за адвокатите. Все пак обаче с него се правят някои нововъведения, които един считат за повече или по-малко целесъобразни, а аз например от името на нашата парламентарна група считам, че някои от тези нововъведения са добри, а други не могат да бъдат възприети с оглед на целите, които се поставят на законопроекта.

Да се говори за значението на адвокатурата, за нейното правно положение в съвременното общество значи да се говори за значението на правния порядък изобщо, защото адвокатурата се счита като помощница на правосъдието, защото само при една добра адвокатура, която функционира с оглед на големите обществени интереси за установяването, за укреплението на правния порядък, тоя последният може да бъде запазен.

Адвокатите обаче са оновз съсловие в България — пък и не само в България, а и във всички културни страни — което е най-много разбирано от обикновените граждани. Срещат се даже интелигентни хора, които не могат да си обяснят ролята на адвоката в процесите, в правосъдните конфликти, които се изникат пред съдилищата. А това е така, защото не се познават нито целите и задачите на адвокатската защита в процеса, нито адвокатската етика.

Специално за българската адвокатура, въпреки общото признание на по-интелигентната част на обществото за голямата роля и значение, която играе тая адвокатура в нашия общ национален и културен живот, все още има напластени много големи предразсъдъци, а в някои среди и стрихове, поради които отношението на тия среди към нея е напълно отрицателно. Познати са в миналото режими, какъвто е насилническият режим на Стамболова, при който адвокатурата е била подложена на едно поголовно унищожение. Познати са и други по-демократични и народовластнически режими какъвто беше например режимът на Александър Стамболийски, който също така отвори война на адвокатурата — не защото земеделците нямали съзнание за нейната роля и значение в държавния живот и в обществения живот на нашия народ, а защото искали да платят данък на демагогията, какъвто за съжаление техният представител и тук от тая трибуна сега в 1947 г. пожела да плати.

Пенчо Маджаров (з): И ти правиш тона.

Петър Братков (сЛ): Често си поставят въпроса: как е възможно адвокат да защитава един убиец, един паднал човек, един човек, който се е провинил спрямо правния ред, ...

Яни Янев (з): Един предател.

Петър Братков (сЛ): ... един предател, ...

Един от комунистите: Един Петков.

Петър Братков (сЛ): ... един вулгарен разбойник и пр. и пр., като смесват дейността на подсъдимия с необходимата гаранция от закона и задължителна в такива случаи правна защита. Адвокатът в процеса никога не казва своето убеждение, защото не той е стран в процеса. Адвокатът излага аргументи въз основа на факти, проверени по съответния предвиден в законите начин, прави известни построения и изводи, естествено едностранични, защото такава е неговата роля и това е неговата задача — да защитава един конкретен интерес на един жив човек, на един човек, който се е провинил спрямо правния ред, но на който човек, когато се преследва и наказва, правният порядък обезпечават, гарантира съответно право на защита. Адвокатът не се солидаризира с дейността на подсъдимия. Противното могат да мислят само крайно невежите и тези, които не познават какво нещо е правен порядък, какво нещо е правна уредба на едно общество.

Аз познавам между вас много добри юристи, които почти цялата си адвокатска кариера са изкарали в защита предимно на обвинени в най-тежки престъпления, да кажем убийства. Отлични криминалисти, цени ги клиентелата, смята ги като добри защитници предпочитат ги! Те самите са отбягвали други деди! Но кой може да упрекне тия ваши другари, че когато упражняват своята професия, когато защитават един паднал човек, един провинил се човек спрямо обществото и спрямо неговата правна уредба, че с това те се солидаризират с дейността на подсъдимия? (Оживление) Не, не бива така да се гледа на ролята на адвоката в правосъдието.

Яни Янев (з): За изкълчването на адвокатската професия става дума.

Петър Братков (сЛ): Ще се спра и на изкълчването. Има изкълчвания, има злоупотребления с правото на защита, както има и злоупотребления с правото на прокурора да обвинява. Нашите закони задължават прокурора да бъде говорещ съдия, да изтъква обективно и честно фактите, но познати са случаи в миналото, когато прокурори — блюстители на правдата и закона, забравят своето високо призвание да служат на закона, да бъдат говорещи съдии и се обръщат в едностранични фалшификатори в процеса

само и само да подчертаят вината на даден подсъдим, който по други съображения, не по правни, им е неприятен в даден процес. Има ли такива случаи, г-не — Вие, които сте били прокурор? Вероятно познавате такива случаи?

Яни Янев (з): Има, има. Дума да не става! (Смях) И прокурори да речем от бандата на Пастухов би могло да има. И врагове на народа има.

Петър Братков (сЛ): Слава Богу — такива прокурори няма. Но аз знам, че има прокурори от фашистката банда, от фашисткото минало като Вас, г-не, които са обвинявали.

Яни Янев (з): Обвинявали са врагове на народа. Гадове, предатели във всяко време е имало.

Петър Братков (сЛ): Както във всяка професия, както във всяко съсловие, така и в адвокатската професия ...

Министър Ради Найденов: Вие това отношение към нашите другари го наследихте от николапетковци вероятно, но вие трябва да проверите фактите, пък тогава да проявявате наследството на Никола Петков.

Петър Братков (сЛ): Вие оставате негов универсален наследник, г-н министре, не аз.

Министър Ради Найденов: Той не е бивш фашистки прокурор. Това трябва да го знаете много добре, а не да говорите наизуист.

Петър Братков (сЛ): Не говоря наизуист.

Във всяка професия, във всяко съсловие има хора, които носят званieto със съответно достойнство. Има обаче и слабости, които се проявяват. И българските адвокати, които в своето гражданско болшинство през цялото време на свободно политическо съществуване на България са дали честни и самоотвержени борби за народни права и народни свободи, имат свои недостойни представители. Това не се отрича от никого, но не бива заради недостатъците, които се проявяват, заради слабостите, които отделни представители на дадено съсловие могат да проявят, да се пиба върху авторитета, върху достойнството на цяла една професия, на цяло едно съсловие, каквото е адвокатската професия, адвокатското съсловие.

Кои са недостатъците на нашата адвокатура? Дали са те само лични или се дължат на някои по-дълбоки, по-основни причини? Ако си поставим така въпроса, аз смятам, че не е трудно да видим недостатъците на нашата досегашната правна система, която е буржоазно-капиталистическа, която е пропита с дух на индивидуализъм, с един дух на либерализъм. Тия недостатъци на нашата правна система правят човека за човека вълк. Те гонят хората в конкурентна борба за хляб и за насущни. Тая правна система дава своите отрицателни отражения и върху организацията на българската адвокатура и върху морала на българските адвокати. Не е тайна за никого, че при досегашната организация на нашата адвокатура всеки един адвокат, който се посвети на тежката адвокатска работа, е заставен да води тежка борба, за да си пробие път сред клиентелата, да извоюва име и място в тази професия, за да може да съществува. И в тези домогвания за спечелване на по-голяма клиентела, за извоюване на съответно място в професията често пъти някои адвокати са се отклонявали от правния път, поддавали са се на известни и изкушения и са си служили със средства на защита, които са недопустими както от гледище на закона, така и от гледище на най-обикновения морал. Има такива случаи, но аз казвам, че това са недостатъци, които са общи за цялата правна система и които се отразяват също така и върху състоянието, върху морала, върху духа, върху организацията на българската адвокатура.

Когато обаче бъдат премахнати тия основни недъзи, тогава можем да се надяваме, че успешно по пътя на прогреса, по пътя на моралното усъвършенстване и т. н. ще върви и българската адвокатура, която и без друго е вървяла досега из същия този път.

За да видите какво е положението, позволете ми да кажа няколко думи за духа на нашата правна система.

В областта на частното право, в областта на гражданското право, в областта на търговското право и пр. преобладава принципът за всецелието на договора — „pactum sunt servanda“ — договорите са закон за страните, които са ги сключили. Това е един чисто индивидуалистичен принцип. В областта на публичното право, в областта на наказателното право под формата на обществено благо също така господствува частните и егоистични интереси под формата на правно защитено благо, срещу всички престъпления, свързани с чистната собственост, с личните блага на отделните хора.

Но във всички области на живота и във всички съвременни нации, където има модерно работническо движение, тия индивидуалистически тенденции отстъпват все повече и на по-здрав план, за да вземат първенстващо място, за да вземат господстващо положение колективистичните тенденции. България не може да прави изключение от пътя на другите народи. И в България има работническа класа, която се домогва до по-висши и по-съвършени обществени форми и порядки. И затова, ако има нещо положително в този законопроект, което заслужава нашето одобрение, то е въвеждането на така наречените адвокатски колективи. Присмуществата, които се създават с тези колективи, очевидно са големи и ще окажат едно полезно действие върху го-нататъшната работа на адвоката. Обаче така както са редактирани отделните текстове,

аз съзирам известни несъвършенства в тях, които ще моля при съответно преглеждане на законопроекта в комисията да бъдат изправени.

Положителното в установяването на адвокатските колективи е, че се отстранява пазарлъкът, т. е. грехопадането на адвоката — пазарлъкът между клиента и адвоката досежно заплащането и размера на адвокатското възнаграждение.

Яни Янев (з): Такъв е смисълът на законопроекта.

Петър Братков (сЛ): Друга положителна черта, друго положително нещо, което носят и ще донесат адвокатските колективи, това е самоконтролът, който ще упражняват адвокатите от един колектив един спрямо друг.

Третото положително нещо, което могат да донесат тия колективи е, че ще се създаде една професионална солидарност между отделните адвокати, която, създавайки съответната материална безпечност за членуващия в колектива адвокат, ще му осигури голямо спокойствие, и той ще може да се отдаде наистина с чисто правни средства, с чисто морални средства в защита на поверените му интереси пред съдилищата, без да търси лъжесвидетели, без да търси средства, чрез които на всяка цена да се домогва да спечели делото, за да спечели име пред клиентелата.

Но наред с тия положителни страни, които се очакват от установяването на адвокатските колективи, има и редица други недостатъци, които аз считам, че трябва да бъдат премахнати. Например секретарите на колективите, които се избират, както е предвидено в законопроекта, за една съдебна година и които представляват юридическата личност, наречена адвокатски колектив, стават всепълномощни разпоредители с целия колектив и с неговия живот. Ако един секретар, който представлява колектива, който не поддържа връзката между 10 или 15 души, членуващи в колектива, с нуждещите се от правна защита и правна помощ, злоупотреби със своето положение, ако той се провини, ако той е нехаен, ако той не гледа работата на колектива така, както диктуват интересите на отделните адвокати, членуващи в колектива, и общите правосъдни интереси, може ли да бъде сменен, може ли да бъде отстранен? (Възгласи) Моля! — Такава възможност в законопроекта не е предвидена.

Но има и друг един недостатък, който аз считам, че трябва да бъде премахнат. Кой е този недостатък? В какво се състои той? Според мене най-голямата грешка, която се прави, е тая, че се къса личната връзка на доверие между подсъдими, т. е. нуждещи се от правна защита, и адвоката. Не забравяйте — отношенията между клиент и адвокат са винаги отношения на доверие. Паричният елемент, възнаграждението идва на второ място. Както на всеки лекар не можете да поверите, освен в крайна нужда, защитата на вашето здраве, така също и защитата на вашите интереси, морални и материални, пред съдилищата не можете да възложите на адвокатската фигура X, а на конкретен адвокат, в когото имате доверие. И даже при нещастен изход за делото вие знаете, че сте избрали своя пълномощник, който е положил всички усилия за защита на вашите интереси и следователно няма на кого да се сърдите, ако се получи неблагоприятен изход на делото.

Ефрем Митев (с): Има такава възможност.

Министър Ради Найденов: Точно така го предвиждаме и ние. Недейте говори така.

Петър Братков (сЛ): Личният подбор в законопроекта е отегчен с едно наказание за клиента за доверието, което той храни към даден адвокат от колектива. Законопроектът предлага едно парично наказание: ще вземеш адвоката X или Y от колектива, който ти избере, но ще платиш едно допълнително възнаграждение. Това запазване на личните отношения между клиента и адвоката ли е? Не.

Ето защо аз считам, че в това отношение законопроекта трябва да бъде коригиран, като се отстранят в отношенията между адвокат и клиент моментите, които могат да бъдат използвани морално или материално, в смисъл да се вземе по-голямо възнаграждение и пр. и да се предостави в компетентност на секретаря на колектива да осребрява възнаграждението на адвоката. Защо ще се отрича личната морална връзка, която съществува между адвоката и тая, която му поверява интересите си да ги защити пред съдилищата? Аз смятам, че добре ще бъде, ако тази лична връзка между адвоката и клиента, която е от чисто морално естество, бъде запазена и в бъдеще.

Специално досежно възнаграждението, което получават адвокатите, членуващи в колектива, в законопроекта има две разпоредения. Едното от тях е, че всеки адвокат получава възнаграждението за работата, която е извършил, с изключение на една удържка за общи разходи. Обаче самата работа на адвокат се възлага от секретаря на колектива, не от клиента. Какво изключение се допуска да се възлага от клиента. На секретаря се възлага да разпределя работата приблизително равномерно съобразно подготовката на отделните адвокати, които членуват в колектива. А там членуват безспорно хора с различна подготовка: едни са криминалисти, други — цивилни, трети повече разбират от административно право, четвърти — в друга някоя област и т. н.

Идеята за оеднавяване работата между адвокатите в колектива, уравниловката, както я нарича Ленин, е от древно-буржоазен произход. Това е идеализираният капитализъм на древно-буржоазия — да изравни хората. Но че има адвокати, които през целия си живот не са дали и пет лева за една книга, а други ежедневно

харчат за списания, литература и пр. и пр., че едни ползват културни блага, а други тънат в морална и душевна мизерия, това за съставителя на законопроекта, изглежда няма никакво значение, щом ще ги оеднавява. Че единият е ерген и неговото семейно положение налага, въпреки всичкия му талант, да получи малко по-малко, а другият е с тежко семейство, обременен с обществени и други задължения и има право да се домогва до по-голям доход, и това изглежда не е имало пред вид от съставителя на законопроекта.

Вярно е, че по-надолу в друго изречение се позволява разпределение на сумите, които постъпват в касата на колектива, да стане и по взаимно споразумение на адвокатите. Това е един коректив горе-долу на първото постановление. Аз смятам, че този коректив трябва да бъде на първо място, а в случай че не се постигне споразумение между адвокатите, да се даде възможност на секретаря да разпределя работата, за да не се осуети съществуването на колектива.

Уважаеми г-жи и г-да народни представители! Аз ви говоря това не от никакви големи теоретически или бог зная какви съображения, а имам пред вид нашата действителност. Още в 1932 г. нашата адвокатска колегия в гр. Видин в няколко заседания под ред доброволно обсъжда въпроса за създаването на адвокатски кооперации, за групирването в такива общности на адвокатите. Когато обаче стигнахме до въпроса за разпределението на възнаграждението, едни иска 15 дела, друг иска 5 дела, стана спор между адвокатите и по този начин се осуети едно хубаво начало, за което бяха всички по принцип и което никой отделно от адвокатите не отричаше.

Аз смятам обаче, че в това отношение, като се запази задължителната сила на адвокатските колективи и се направи членуването в тях задължително, в този смисъл, че не можеш да упражняваш професията си, ако не членуваш в някой колектив, да се обезпечи от общата сума, която постъпи в касата на адвокатите, да се отдели някакъв процент, който да бъде разпределян по решение между всички адвокати, за да бъдат всички осигурени с минимум средства за съществуване, да се обезпечи всеки един адвокат в своите елементарни жизненни нужди — това е един принцип, който смятам, че не може да бъде отречен от никого. По-нататък, за да запазим личните отношения на доверие между клиент и адвокат, за да караме адвоката наистина да усъвършенствува своята техническа, правна и професионална подготовка, е необходимо да бъде запазено това разграничение с оглед на доверието, което дава клиентът на адвоката.

(Председателското място заема подпредседателят д-р Пенчо Костурков)

Така че относно въвеждането на адвокатските колективи аз от името на нашата парламентарна група заявявам, че по принцип го одобряваме, но не одобряваме тяхната организация и правото на адвокатските съвети да местят отделните адвокати в различни колективи. Това не може да бъде одобрено от нас, защото може да стават злоупотребления.

Искам да спра вашето внимание и върху някои други нововъведения.

Съгласно с чл. 2 от предложения законопроект не могат да бъдат адвокати, нито стажанти-адвокати: а) осъдените за престъпления от общ характер на тъмничен или строг тъмничен затвор. В чл. 2 на досега действащия закон за адвокатите от 1925 г. изрично са изброени престъпленията, за които ако бъде осъдено едно лице, не може да упражнява адвокатската си практика. Обаче вместо това поединично изброяване в стария закон и което е ограничително, в законопроекта се поставя общ текст: осъдените за престъпления от общ характер на тъмничен или строг тъмничен затвор не могат да бъдат адвокати. Защо е това постановление? Защо разширявате до неимоверност кръга на престъпленията, за които като бъде осъден един адвокат, влезъл в конфликт с закона, да не може да упражнява своята професия и да го постигне, тъй да се каже, една професионална смърт? Справедливо ли е това разширение базата на престъпленията, на забранените деяния, поради които един адвокат да губи своята професия?

В първоначалния проект, който ми бе даден от Софийския адвокатски съвет, беше казано, че не могат да бъдат адвокати: а) лишени от права по чл. 30 от наказателния закон; б) осъдените за престъпления, които се наказват със строг тъмничен затвор — само със строг тъмничен затвор. Това бе първоначалният проект.

Министър Ради Найденов: В адвокатския съвет не съм давал такъв законопроект.

Петър Братков (сЛ): Той е от Министерството на правосъдието.

Министър Ради Найденов: Можете да пишете каквото щете.

Петър Братков (сЛ): Е, значи — апокрифна книжнина! — Обаче тук са поставени и престъпления, които се наказват с прост тъмничен затвор.

Давате ли си сметка вие, г-н министре, като вносител на този законопроект, при този текст, при тази редакция какви случаи можем да имаме на практика? Ами дело от общ характер ще имате, ако обидите разсилния! Аз искам делото, разсилният бърза, защото го вика съдът, окарвам му се, казвам му обидни думи. Аз го обидям по време на изпълнение на служебните обязанности. Дело за обиди или клевета може да се заведе от този служител, като се оплаче на прокурора, и аз да бъда осъден 5, 10 или 20 дни на прост тъмничен затвор. Каква е правната последица от едно такова престъпление? Вие казвате: „Губите правото да адвокатствувате“. Може ли да се разшири обхватът на тези забранени деяния до толкова широка степен, както е станало това в предлагания законопроект?

Можем да имаме такива случаи. Доиниът на нашата адвокатура — не му казвам името — е малко нервен, сприях. Той много държи на честта си и е готов и съдията, и адвоката, и разселиния да удари; ако бъде засегнато неговото лично достойнство. Е добре, представете си, че удари някого с пръчка, което може да се полведе като лека телесна повреда — осъждат го три дни, пет дни или един месец. Като последица на това той губи правото да адвокатства!

Очевидно, това разширение на текста не бива да остане, защото не може такива дребни наистина правни конфликти, в които може да попадне адвокатът, да имат такива фатални последици, каквито са предвидени в законопроекта.

Също така искам да се спира и върху последната буква „ж“ от чл. 2, в която е казано, че не могат да бъдат адвокати или стажанти-адвокати „лицата, които проявяват — забележете редакцията — груба фашистка или реставраторска дейност“.

От мнозинството: А-а-а!

Петър Братков (сЛ): Моля. Аз искам да ви наведа известни съображения — вие сте свободни да ги приемете или не.

Когато се изказа д-р Пашов като представител на Работническата партия, той каза, че може да станат известни корекции досежко условията, на които трябва да отговаря лицето, което иска да упражнява адвокатска професия. Разбирам, че той визира чл. 2. Дали точно този текст и тази буква визира, не е важно. Той каза, че действително могат да се ревизират в комисията известни положения. Представителят на земеделската група от Отечественния фронт се мотивира, обаче другояче. Той каза: „Не е ли скандално, че осъдени бивши съдии за фашистка дейност и помилвани сега са нахлули в адвокатската професия!“ Съгласен съм, обаче тук не е казано: лицата, които „са проявили“ груба фашистка дейност, а „които проявяват“. Тези, които са се проявили, те са получили своето — заслужено или не, то е друг въпрос.

Второ, д-р Пашов каза: „Тези, които са били фашисти, които са съдили борци за народни свободи, които са ги обвинявали и процесите като прокурори, вместо да им бъдат защитници, които са се присъединявали към каузата на обвинението и пр. или които проявяват дейност да реставрират фашизма“.

Аз смятам, г-да народни представители, че и с тази редакция, така както е дадена в законопроекта, могат да станат и ще станат големи злоупотребления. Предназначението на този текст е да стане чистка в адвокатската колегия. Недейте да боравите с такива едностични понятия, с такива чисто политически понятия, каквито са „фашизъм“ и „реставраторската дейност“. (Смях в оред мнозинството) Моля, моля!

Един от мнозинството: Оставете ги!

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: (Звъни)

Министър Ради Найденов: Ние ядохме попарата им и не се ялъжем. Попарихме се.

Петър Братков (сЛ): Там е работата, че вие замеделците ядохте попарата и пак не се научихте.

Министър Ради Найденов: Може да я яде всеки.

Петър Братков (сЛ): Аз зная, че всеки може да я яде, но вие я ядохте в 1923 г.

Аз смятам, че най-малкото в това отношение трябва да се даде една легална дефиниция на „груба фашистка и реставраторска дейност“, както се разбира под „груба фашистка и реставраторска дейност“. За мене например реставратор е този, който проповядва устно и печатно или работи по политическа линия за възстановяване на монархията, срещу републиката. (Възбуждения от мнозинството) Да, той е реставратор. Така се разбира в историята на народите реставрацията след периоди на революционни и контрареволуционни. Дайте една легална база, определение, а недейте да си служите с такива понятия, с които може да се злоупотребява днес, разбира се, във ваша полза, а утре може да бъде и във ваша вреда.

От мнозинството: А-а-а!

Един от мнозинството: Очакваш промяна!

Яни Янев (з): Значи, за реставрацията говорим?

Петър Братков (сЛ): Аз не говоря за реставрацията.

Яни Янев (з): Щом виждаш утре реставрацията, сам си реставратор.

Петър Братков (сЛ): Аз не говоря и не съм за реставрацията, а вие искате да минете по-голям памет от лапата. Недейте! Познание се.

Яни Янев (з): Кого познавате?

Петър Братков (сЛ): Общо се познаваме.

Едно хубаво нововъведение в законопроекта се съдържа в чл. 8, който предава, стажът при адвокатските колективи да бъде задължително платен. Смятам, че трудът на стажантите-адвокати, които вършат доста голяма и полезна работа на адвокатите, при които стажуват, в бъдеще при колективите трябва да бъде обезпечен с заплатата, както на стажантите, които работят в съда.

Искам с няколко думи да се спира на въпроса за дисциплината. В законопроекта, който предлага г-н министърът на правосъдието, без да са посочени в мотивите основанията за неэффектното действие на досегашния дисциплинарен надзор над адвокатите, се правят редица нововъведения, с които се цели засилване дисциплиналната отговорност на адвокатите, като в същност се учредява за дисциплиналната отговорност не колегиален адвокатски съд, а един sui generis съд, в който ще участват в мнозинството съдии.

Уважаеми г-жи и г-да народни представители! Във всяко съсловие, а най-вече в едно такова съсловие, което работи с високо квалифицирани работници, хората се стремят да организират себеконтрол. От начина, по който се беше организиран досега този себеконтрол в адвокатските колегия чрез адвокатските съвети, чрез създаване на дисциплинарни състави, които разглеждаха дисциплинарни провинения на адвокатите, аз, който съм дългогодишен член на адвокатския съвет и негов секретар, заявя, че резултатите са добри. В някои отношения има да се пожелае усъвършенстване на дисциплинарните преписки и пр., но не бива из основа да се отрича принципът на себеконтрола и да се установи един чисто властнически принцип, какъвто усвоява г-н министърът с предложението законопроекта.

По досега действащия закон дисциплинарно преследване срещу адвокати можеше да възбуди само адвокатският съвет. Ако провинението на адвоката е пред съдилищата, съдилищата имаха право да донасят, имаха даже задължение да донасят провиненията на адвоката до знанието на адвокатския съвет, който възбужда дисциплинарна отговорност. Според законопроекта обаче най-различни лица по най-различни съображения са натоварени с тази функция на дисциплинарно преследване срещу адвокатите. И областният съд, и апелативният съд, и г-н министърът чрез съдебните инспектори, и адвокатският съвет отделно — всеки може до подготви адвоката, да го държи дисциплинарно отговорен, ако намери, че е виновен, дава се, така да се каже, *actio popularis*.

Аз смятам, че тази инициатива за дисциплинарно преследване трябва да минава единствено през адвокатския съвет. Може да има право и г-н министърът чрез неговите инспектори да сезира съответния адвокатски съвет с провинението на даден адвокат. Може да се даде право и на съдилищата, както е по досега действащия закон.

Министър Ради Найденов: Братков, цялото наше законодателство е *actio popularis* — народна акция.

Петър Братков (сЛ): Ще се спира и на този въпрос.

Яни Янев (з): Народът обвинява.

Петър Братков (сЛ): Ама там е работата, че народът не обвинява. И по-рано народът — засегнатите лица, или трето лице — можеше да донесе за дадено провинение на адвокат на адвокатския съвет, но чрез оторизирано с власт лице, с публична власт, с права на разпореждане, какъвто е г-н министърът, неговите инспектори, каквито са съдилищата.

Прав е колегата Тодор Тихолов, когато ви казва: „На същото основание, за да има безпристрастие, дайте, ние адвокатите, понеже сме първи сътрудници на съда, да ги съдим. Ние да бъдем трима, пък те да бъдат двама“. Това е едно осъществление, което не заслужава българската адвокатура. Независимо от това при една такава обстановка ще се упражнява в същност политически натиск, а няма да се търси моралната отговорност на адвоката.

Един от мнозинството: Независимо от това дали са реставратори!

Петър Братков (сЛ): Нали се познаваме с тебе поне.

Същият от мнозинството: Като на познат ти казвам.

Яни Янев (з): Ти нямаш място там, щом се познавате.

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: (Звъни)

Петър Братков (сЛ): В преходните разпоредби на чл. 58 от законопроекта е предвидено, че „лицата, които са придобили право на адвокатство по силата на алинея втора на чл. 1 от досега действащия закон за адвокатите, запазват това право“, обаче със следващия текст веднага тази разпоредба се обезсилва, като се учредява една комисия *ad hoc*, специално за този случай, да провери кои адвокати отговарят на условията по чл. 2 и следователно могат да упражняват професията си в бъдеще. Тези, които комисията намери, че не отговарят на условията, ще бъдат заличени. Какво остава тогава от чл. 58, с който казвате, че тези, които са придобили правата си по досега действащия закон, ги запазват и в бъдеще?

Един от мнозинството: Чистка няма ли да има?

Петър Братков (сЛ): Чакайте, ще ви кажа и за чистката. Таз комисия е за чистка.

Министър Ради Найденов: Всичко е за чистка!

Петър Братков (сЛ): Предвижда се комисия. Но каква комисия? Комисия, състояща се от председателя на областния съд — не на адвокатската колегия — в центъра на областта, от прокурора, един съдия и двама адвокати. Значи, дава се превес, мнозинство пак на властическия елемент, а не на самоуправляващата се кооперация или колектив — както щете го наречете. Защо се дава този превес и при един такива условия на закона? Очевидно, защото искате чрез тези комисии да упражните политическо давление върху българската адвокатура.

С изключение на изменението за колективите, което представлява едно нововъведение, всички други изменения имат ярко очертан политически характер. Когато обаче с хляба на хората искате да правите политика, аз се съмнявам дали ще постигнете целите, които си поставяте. Може да създадете озлобление, може да си създадете врагове, може да униожите икономически хора, които не споделят вашия курс на политика — това може да стане (Възбуждения от мнозинството) — но резултат за издигане на адвокатската професия, за издигане на адвоката като достоен служител на правосъдното дело с такива постановления вие няма да постигнете.

Христо Юруков (р): Всичко, което говорите, е изтърбушване на законопроекта, а уж по начало го приемате. Кажете нещо съществено!

Петър Братков (сЛ): Понеже законопроектът съдържа тези съществени недостатъци, чрез които властта иска да подчини една свободна професия на министъра на правосъдието, който чрез своите инспектори ще има право да ревизира адвокатските съвети, адвокатските колективи и отделните адвокати и да възбужда дисциплинарно преследване срещу тях; понеже властта чрез тези постановления се домогва, се стреми да създаде едно устрашение на адвоката не с цел за да санира морала на адвокатската колегия — а аз съмтам, че адвокатските колективи, в които членуват хора с различни политически убеждения, са достатъчна гаранция за издигане на моралното ниво на адвоката — затова ние този законопроект няма да го одобрим, докато не се внесат в него съответните поправки и изменения. (Ръкоплескане от опозицията)

От мнозинството: Ей-й-й!

Яни Янев (з): Ние го знаем.

Георги Данков (з): Голяма работа!

Председателстващ д-р Пенчо Костурков: Има думата народният представител г-н д-р Михаил Геновски.

д-р Михаил Геновски (з): (От трибуната. Поспешен с ръкопескани от мнозинството) Г-жи и г-да народни представители! Явявам се на трибуната на Великото народно събрание по този законопроект с особено чувство — чувство на удовлетвореност — защото в 1934 г. аз, твърде млад адвокат, с 6-7 годишна практика, направих едно изследване на психологията на българския адвокат в една студия от около 30 печатни страници, която се отпечата в сп. „Философски преглед“, в която с откровеността, която е характерна за младите хора, казах твърде горчиви неща на българските адвокати. На места аз си бях позволил — с техните камъни по тяхната глава — да цитирам изказвания на проф. Фаленхехт, който в една своя статия поддържаше, че е напълно нормално за адвоката днес по едно дело да поддържа една правна теза, а утре, когато ангажира друго дело по което интересите на клиента са противоположни, да поддържа противоположна правна теза. Той намираше, че това е напълно в съгласие с етиката на адвоката. Срещу тази етика аз сметнах, че трябва да се въстане.

От мнозинството: Правилно.

д-р Михаил Геновски (з): След като набелязах в тази своя студия недъзите на адвокатската професия, случи се нещо, което аз не очаквах. Аз бях член по това време на адвокатския съвет и за тази моя студия отговорност можеше да бъде търсена пред Висшия адвокатски съвет. Един член на Софийския адвокатски съвет, Иван Вардинов, подаде тълба до Висшия адвокатски съвет. Там се образува преписка и от мене се поискаха сведения, защо в една научна работа, в едно научно списание съм си позволил да кажа работи, които уронвали достойнството и престижа на адвоката. Там се разви твърде остър спор и с един глас — може би защото бях цитирал проф. Фаленхехт в тази студия — преписката бе прекратена.

Аз си позволих тогава да кажа, че нашата адвокатура е така организирана, че тя не може да изпълнява своята обществена функция; че нашата адвокатура е една организация, която цели да облагодетелствува отделния адвокат, и за да може той да спечели благоприятни условия за себе си, за да бъде облагодетелствуван, позволява му се да върши деяния, които на обикновения човек не са позволени. Аз бях набелязал в тази студия, че най-напред в нашата адвокатура липсва специализация.

Колегите, които говориха тук преди мене, подчертаха това нещо. аз няма да повтарям аргументите им. Ще кажа само, че днес отношенията в живота стават все по-сложни и съответно на това правните норми, които трябва да уреждат тези отношения, също така стават многобройни и сложни. От постановлението в настоящия законопроект, че се „отменяват всички постановления във всички закони, които му противоречат“, което е израз на незнание на законите, в края на краищата е ясно, че трябва да има специалисти, които да знаят кой закон противоречи на друг, за да определят кой закон е

отменен и кой трябва да бъде приложен. Ясно е, че без специализация адвокатът не може да бъде достатъчно полезен на своите доверители, а още по-малко — което в същност е по-важното — полезен на интересите на прѳораздаването.

На второ място в моята студия аз подчертах, че липсва задълбочаване. И как ще има задълбочаване, когато на много места основният импулс е материалният, а няма един здрав морален импулс! Самата организация на професията го е създала.

На трето място липсват удобства. Аз си позволих тогава да нарека многобройни адвокатски бюра дюкянчета, които се намират до кафенето; и много често, когато търсите адвоката, ще го намерите на средата между вратата на своето дюкянче и кафенето — както колегата Ефрем Митев посочи — да хвърля зарове, наметнал се като селски чобалджия.

Освен това, ако отидете и надзърнете, и досега за съжаление, в много адвокатски писалища — така се наричат те още от времето на прошеполиците — ще видите етажерка и на нея натрупани книги. „Адвокатски преглед“ между другото, и върху тези книги — прах. Не са пипнати отдавна, не е станало нужда човекът да отвори някое от тези съчинения, например „Адвокатски преглед“, касационните решения, за да се справи с тях. А понякога, ако би дошъл инспекторът на г-н министъра да направи проверка, може да разбере, че не адвокатът е разразил „Адвокатския преглед“ или „Правна мисъл“, или някоя друга книга, а секретарят или писарят, или този, който отива до съда да му носи книжката, той ги е разразил.

На четвърто място, за да може да се представи пред клиента, че е по-добре третиран пред съда, нашият адвокат угоднически на съдния. Може би някои адвокати са смятали, че има такива съдии, и че като угодничат, ще спечелят благоволение, ще бъдат поставени по-добре, може би ще бъдат по-добре изслушвани като адвокати и може би ще спечелят делата. А това има по-голямо значение за тези, които са зад тях.

На пето място, аз си позволих тази смелост навремето, да изтъкна следната мисъл, която ще процитирам. Обвиняват адвокатите, че лъжат. Не е вярно, адвокатите не лъжат. Обаче вярно е друго, че адвокатът учи другите да лъжат пред съда. Адвокатът се изправи пред съда и казва: „Г-да съдии, свидетелите казват това и това, аз намирам техните показания за верни и трябва да почемете за установено едн-какво си“. Човекът се позовава на показанията на свидетелите. Но всички вие големият брой от вас знаете, че има случаи, когато, като дойде при него клиентът, адвокатът си послужва с най-невинната форма: „Слушай, Иване, ако намислиш свидетели, които спаят и може да установят това, тогава работата ще се нареди.“ Той не му казва да лъже, но достатъчно ясно му подсказва, че ако има такива свидетели, работата ще се нареди, ще бъде добре. И аз не знам, на мене не ми се е случвало до преди една година и половина в моята 18-годишна адвокатска практика да чуя в съдебната зала адвокат да каже, че свидетелите, посочени от неговата страна, лъжат. Такова нещо не ми се е случвало. А вие знаете, че лъжат; и лъжат 90% от свидетелите, които се явяват пред българските съдилища — „кошаревски свидетели“, както ги наричат. И следователно, когато лъжата там така широко е разпънала своя корем, в който стои всичко, но не и истината, ясно е в такъв случай, че ние можем с основание да търсим такава форма на организиране на адвокатската професия и нейното упражняване, която да гарантира поне малко местенце в съдебната зала и в съзнанието на съдията за истината.

(Председателското място заема подпредседателят д-р Георги Атанасов)

Освен това тази небрежност, тези опущения, това опропастване интересите на клиента заради срокове — тия чести явления могат да се случат много лесно, когато адвокатът е сам. Когато обаче той не е сам, а има при себе си и други колеги, когато има добре организирано бюро, когато има двама или трима, които ще проверяват изпълнението на дадените задачи, тогава такива опущения биха били невъзможни, или — при най-лошия случай — биха били рядкост.

Освен това нашият адвокат е небрежен. Впрочем аз трябва да подчертая тук, че не само той, а и нашите съдии имат същия недостатък. Но сега говорим за адвокатите. Нашите адвокати са неграмотни. Няма по-неграмотни актове от съдебните актове. И в много случаи ще видите — тези, които са адвокати, го знаят — колко много поправки има в съдебните книги, в подадените искови молби, за които не се прилага принципът, с червено мастило да се заверяват поправките. А като зачетеш вътре ще се учудиш, наистина ли човек с висше образование е писал това, или някой неграмотен човек. И всичко това е, защото няма достатъчно контрол над него, защото този контрол е свойски контрол. Поради това ние имаме признаци на недостатъчна висока култура, каквато трябва да има един човек от една професия, каквато е адвокатската, така дълбоко пу-снала корени в нашия обществен живот, управлявала страната ни, ръководила нашия Парламент. Ясно е, че тази професия би трябвало да дава пример на другите. Писарите и секретарите трябва да се учат от тях на грамотност, честота и изправност, а не обратното.

Осмо. Един от основните двигатели при досегашното организиране на професията е корисната подбуда. Приемете го в добрия смисъл на думата — то значи да извлечеш полза, а в лошия смисъл на думата — да извлечеш забранена от законите придобивка. А в тая насока се знаят такива истории, знаят се такива случаи, че народът е стигнал дотам да казва на адвоката „хайдукат“! И би трябвало не други, а адвокатите да пожелаат да бъдат освободени от това обвинение, че са „хайдукати“. Един такъв закон ще им помогне да поракнат обществено и морално. И затова би трябвало тъкмо адвокатите, ако наистина ценят своята професия и нейното обществено значение, ако ценят своето име и престиж, да потърсят начин и

възможност да се очисти професията им от тези подозрения. А върху тази професия не тежат само подозрения. Има толкова много дела, и углавни, срещу адвокати! Разбира се, в края на краищата, ако за обикновения човек, за неграмотния държавен гражданин, че никой не може да се извини с това, че не е знаел законите, ако той принципно важи за него, който е само една мушичка в паяжините на законите, то колко повече трябва да важи за адвокат, който е бръмбар и умее лесно да се изплъзне. И затова знаем, колко много престъпни деяния в упражнението на адвокатската професия остават неоткрити. Ясно е следователно, че такъв контрол е необходим.

Липсата на последователност. Аз цитирах в началото на речта си изказването на професор Фаденхехт: днес да защитава една теза, утре — противоположна теза. И когато аз наблегнах върху значението на тези неща, аз поставих все пак ударението върху проблемата за истината. И аз се много радвам и изпитвам възторг и възхищение от началните пасаж на мотивите, където се подчертава, че адвокатът трябва да съдейства да се открие истината пред съда и да се приложи правилно законът. Две основни задачи има адвокатът: да съдейства да се открие истината и да съдейства да се приложи правилно законът.

Това нещо досега не е правено. Аз вече ви подчертах това бегло и ви дадох дори примери. Но адвокатът в повечето случаи, не само сега, но и откогато съществува модерната адвокатура, е свързан с адвокатския хонорар. Неговото звание не е почетно звание, както е било в древността — да се изправи Сократ пред съда и да каже: „Ето, аз защитавам истината и за нея съм готов да умра“ — и затуй нищо няма да получи. Адвокатът получава хонорар. Затова онзи, по чието име престъпниците се наричат „ломброзовски типове“ — Чезаре Ломброзо, този голям италиански правник от времето на Възраждането, твърди: „Адвокатите, казва, са се превърнали в съучастници в престъплението и грабежите на престъпниците.“ Така той определя не сега, а преди 100 години ролята и проявите на адвоката. „Какво са, казва, адвокатите? Там има прелестни интереси или има едно престъпление; някой е откраднал и адвокатът ще отиде да послужи като възнаграждение крадените пари. И това не се казва, а се търпи.“

На мен ми разказваше един известен адвокат от Пловдив, Хитчан; „Един ден дойде при мене, казва, един селянин. Гледам го, черен пояс, от Карнобатския край. Идва при мен и ми даде 5.000 лв. да го защита за кражба на волове. Защитих го, казва, аз го оправдах. Нямахме достатъчно доказателства и го оправдах. Той, казва, си отиде и не ми заплати хонорара. Минаха години и аз го забравих. Един ден в къщи дойде един селянин, засукан. Аз съм сега не свързах физиономията му с тази на предишния. Седна у дома на мекия стол, все едно от децата ми на колелите си, извади от пояса си една банкнота от 5.000 лв. и я даде на детето. И след малко казва: „Г-н Хитчан, познаваш ли ме?“ — „Не те познавам“, казвам. — „Хубава работа, а не помниш ли, че ме защитавахте за воловете, гдето бях обвинен, че съм ги откраднал?“ — „Ер“ — „Аз, казва, бях излял парите от воловете и не можах да ти платя, но сега тъкмо изкрах пари от един кон и взеха, та ме уловиха. И затуй сега плащам стария борч за крадените волове, за да ме защитаваш и за крадените коне, от които изкарах парите.“

А такива случаи са чести явления. Огромни богатства се натрупват. Какво представлява един юристконсулт при една голяма фирма? Какво отношение и какво чувство има големият капиталист, спекулант към адвоката? Той има такова отношение, каквото и към портiera си, който му пази пощенското съобщение, но само че портiera го пази от разбойници, а тук адвокатът ще го пази пред законите и пред съдилищата. И затова, макар на Чезаре Ломброзо да му се студят много адвокати като Едмунд Пикар, който е бил доайен на парижката адвокатска гилдия, макар да го упрекуват, все пак приказките му са остават истини.

Кое е хубавото в този закон? Аз ще си позволя в няколко точки да го набележа.

Първо, изтъква се на преден план общественият интерес, без да се отрича задължението да бъде бранен индивидуалният интерес на клиента. Чл. 17 от досегашния закон за адвокатите уреждаше въпроса, по в него нямаше това, което има сега в края на чл. 39. „Работата на адвоката е да съдейства за защита на правата и на законните интереси на доверителите си и на лицата, чиито защита му е възложена...“ Дотук е горе-долу в смисъла на чл. 17, алинея първа, от досегашния закон. А сега има добавка: „с оглед правилното правораздаване.“ Това е едно условие, което е *conditio sine qua non*. Без него не можем да сметнем, че имаме определени задълженията, правата и естеството на работата, обществената функция на адвоката. Ето това е поставено на първо място.

И първият пасаж от мотивите туря ударението там. Той обявява адвоката като обществен служител и поради това той трябва да отговаря на съществени изисквания. Ето тук пада ударението на законопроекта. Това е първото нещо, това е основата на реформата или, ако щете, това е основната идея, която движи законодателя. Ние можем наистина, както пожелавам някои, да изменим някое текстово или буквичко, но такива изменения, които биха отклонили закона от тази основна идея, ще го направят излизен. Тогава старият закон е добър, и да оставим адвокатите да вървят по този път, по който досега са вървели!

Второ — това е целта: с оглед интересите на правораздаването да защитим интересите на отделните лица. А начините, събития, системата се определят от чл. 30 — създаване колективни. Тази идея, както се подчерта дори от Братков, на много места беше изникнала, но по-малко все пак себичните интереси на адвокатите са доста силни, като дойдохме ред в адвокатската колегия да се уредят тия неща, все пак се явяваха лични претензии, които се явяват като пръти в колелото на хубавата идея. Затова поради тази инертност в адвокатския менталитет и адвокатската душичка,

без помощта на законодателя, не е възможно да се създадат колективи. Законодателят създава чрез чл. 30 тази възможност. И в тия рамки на колективните условията ще се изменят. А условията се явяват съдържанието. Те са съществено.

Аз имам неотдавна случай да прочета едно съчинение по естествена история на съветски учени. Аз преди си мислех: как може науката да бъде различна, например социалистическата или марксистическата наука по естествознанието да се различава от другата наука. Аз разбрах, че наистина може да има различие, защото там се казва: условията — това е съдържанието, то е съществено, а продуктът е формата. Като въздействуваме върху клетките, т. е. когато изменим самите условия, ние можем да получим съвършено друг продукт. Условията създават определен продукт.

И тук се цели да бъдат създадени нови условия. Законодателят ги създава. И тогава хубавите пожелания, които има у мнозина адвокати, могат да станат дело, могат да бъдат осъществени. Изкушенията, както тук един колега се изрази, ще бъдат отстранени. Цял като няма изкушения, няма да има и грехопадения. А изкушението е в прекия досег при договарянето, в материалния досег между клиента и адвоката. За да стои адвокатът на висота, ние имаме в френската система института на „avocat“. Той стои по средата, но той е посредник, който също така уговаря за сметка на адвоката. Адвокатът не се унижава да прави пазарлъци, но дава своите инструкции и съобразно с това получава своите хонорари. Едмунд Пикар казва: „Колко е хубаво това, че има avocat!“ Но то е характерно за капиталистическата система, където има посредници, маклери и пр. Ние смятаме, че с тази система трябва да ликвидираме и затова тук avocat-то няма да съществува. Вместо него ще съществува регламентирано възнаграждение и натоварен човек, който ще уговаря. Той няма да договаря за себе си, а за колективна. И той носи обществена отговорност. Той носи отговорността, която законът му дава и която е много по-тежка, отколкото отговорността на отделния адвокат. И няма съмнение, че когато ще трябва самите адвокати да изберат този, който ще бъде секретар, щом като доброволно ще го избират, те ще подберат този, който най-добре може да защити техните интереси, онзи, който най-добре ще ги представлява. А заедно с това законопроектът предвижда да бъде избран и един заместник. Но тук Братков изразява: „Да, ще го изберем за една година и той ще тормози целия колектив“. В законопроекта е казано съвършено ясно, че всеки колектив се ръководи от правилник и членовете на колектива могат да изключат някой член, ако той би се оказал неспособен — следователно могат да отстранят секретаря. Така както в редакторски текстът на законопроекта, ние имаме напълно демократична форма на организация на самите колективи. А тази демократична форма е гаранция, че наистина интересите на отделните адвокати ще бъдат запазени.

Министър Радн Найденов: Нали те винаги ще работят съвместно с този секретар!

Д-р Михаил Геновски (з): Разбира се. Тук има и разпределение на работата, а то значи — възможност за специализация. Който е бил съдия, той разбира какво значи специализация. А ние имаме и клиенти, които разбират какво е специализация.

Трети принцип в законопроекта е свободата на избор. Свободата на избор на адвокат за клиента е гарантирана. Значи, ние нямаме тук едно заставане да бъде защитник който и да е на един заинтересуван клиент, а обратното: на клиента се гарантира свободата на избор. Той ще може да отиде при този колектив, при който желае. А един колектив в сравнение с друг ще стои по-високо, ще се съревновават вече не отделните адвокати, а колективите. Там, където има колективно съревноване, там има гаранция за повече правствени изисквания, за по-висока правствена качественост.

Клиентът може в един колектив да изяви своите предпочитания към определен адвокат. Но казва му се: вие ще го вземете, но ще трябва да платите друго възнаграждение. Та какво прави този адвокат, който се ползува с предпочитание? При големия адвокат Х — има такива имена, „*pompina sunt odiosa*“, казват старите римляни — дойде клиентът и адвокатът му казва: „Като искаш аз, големият адвокат, да те защитавам, ще ми платиш толкова. Ако отидеш при Семко, при семкаджията, ще платиш 1.000 лв., а на мен — 10.000 лв.“ И плащането за предпочитането беше десет пъти по-голямо. А сега какво има? Сега има регламентация на възнаграждението има определена норма. Но ако ти искаш определен адвокат, ще платиш допълнително възнаграждение, което очевидно в никакъв случай не може да бъде по-голямо от 20—30%. Аз не си спомням в законопроекта да има определен процент. Мисля, че би могло такъв процент да бъде предвиден, ако няма, за да се ограничи възможността за евентуални злоупотребления от някои адвокатски колективи. И тогава ще може клиентът съвършено спокойно, без да бъде ограбван, да си избере защитник на своите интереси, комуто може да има доверие. Не е вярно твърдението, което тук се изнесе, че законопроектът забранява личния досег. Това не е вярно. Че как няма да има личен досег? Ще се яви клиентът при един адвокат, който ще го защитава. След като се сключи договор, като се образува досието, клиентът ще отиде да седне при адвоката, който ще го защитава, и там ще му изповяда мъката си, положението си, ще му разкаже всичко, ще му посочи възможностите за защита, ще му посочи своите доказателства. Следователно доверието, което характеризира отношението между клиента и свободната адвокатска професия, законопроекта не го забранява, а отива по-далече. И изборът зависи от волята и предпочитанието на самия клиент.

Четвърти принцип. Тази постановка бие решително против злоупотреблението с адвокатската професия. Тя го забранява. И нещо повече аз бих казал: тя съдържа гаранции против злоупотреблението

нието. В законите много често има известни постановления, хубави постановления, но липсват гаранции за тях. То е като при конституциите: хубави постановления, но няма гаранции за тях. Така и тук може да има много хубави постановления, но ако няма гаранции за тях, работата не би вървяла напред.

И сега изведнаж какво става: как смеете Вие, министър, да искате да се ревизира от съдебен инспектор архивата, да речем, на един адвокатски колектив или на един отделен адвокат, ако този адвокат не е в колектив — понеже законопроекта предвижда, че там, където няма достатъчен брой адвокати, не се образува колектив, а работят, както досега са работили, саме че възнаграждението няма да се дава направо на адвоката, а ще се внася в касата на съда, за да се знае какво е внесено, да няма скрито-покрито! Тази ревизия не била правилна! Ами тъкмо това е гаранцията, че няма да има злоупотреби, защото сега, когато един инспектор дойде да ревизира едно дело, той разгръща цялата дейност на съдиите, но няма право да проверява работата на адвоката, макар че някой адвокат може да подведе съдията. Понякога един съдия има доверие на адвоката и когато адвокатът му каже: „Пиши, бе, член едъ кой си!“ — той може да пише това нещо, без да отговаря то на истината. Аз съм имал случаи да защитавам съдии, които са били подвеждани от адвокати.

Следователно един съдебен инспектор може да провери, че тук злото, което е извършено, се дължи на една такава простъпка на един такъв адвокат. Тогава той ще вземе да прегледа делото в съда, ще отиде да види какво има в преписката или в канцеларията. Но не само това: ще се провери и финансовата страна, ще се проверят и отношенията и това, доколко адвокатът правилно е изпълнил своята задача, доколко той е бил добросъвестен. Сега няма такава проверка. Ако се оплаче клиентът, ще има завеждане на дисциплинарно преследване. Ако клиентът Пижо от Гърмодол не е разбрал, няма кому да се оплаче, пито-платено, свършена е работата и адвокатът ще остане ненаказан за своята простъпка. Така че хонорарът ще се внася на колектива или там, където адвокатите индивидуално са отговорни, ще се внася в касата на съда.

Това е едно от най-хубавите постановления, един от най-хубавите способности, за да може да се възвиси адвокатският престиж. И в тази насока наказателните разпоредби на чл. 56 само при тия рамки се явяват възможни. Чл. 56 предвижда, че адвокат, който уговори или получи възнаграждение под каквато и да е форма, не по реда, предвиден в този закон, или си служи с мисити, както и лице, което упражнява адвокатска професия, без да има право на това, се наказва с тъмничен затвор и с лишаване от право да адвокатства за 3 години. Наказание тъмничен затвор се налага, ако той взема друго възнаграждение.

Някой би могъл да каже: е да, но това може да бъде сторено тайно. Как ще види човек между четирите стени? Малко ли престъпления се вършат? Законите забраняват престъпните деяния, но все пак се вършат престъпни деяния и много престъпни деяния остават неоткрити. Тъкмо поради това, че клиентът има право сам да разговаря със своя защитник и при тази обстановка би могъл да извади и да му даде 5.000 лв., тъкмо затова за подобни случаи се цели създаването на по-голям контрол, защото ако такива случаи не бъдат решително отстранени, тогава няма да се постигнат онези резултати, които законопроекта преследва.

На пето място, установен е обществен контрол. Аз споменах вече за него. Тук обаче го соча като принцип. Той се установява, първо, чрез възможността да се провери начинът на уговаряването и размерът на уговорения хонорар; второ, чрез една дисциплинарна отговорност, която няма да бъде само „халваджия за бозаджия“. Трябва да ви кажа, г-жи и г-да народни представители, че в много случаи и на много места адвокатите мерят със своя мярка. Аз съм имал случаи в съвещание да чувам такава изказване от колеги: „Слушай, бе колега, кой не е направил това прегрешение?“ И се позовават на християнското право: „Нека хвърли камък пръв този, който сам не е сгрешил. Как ще хвърлиш камък, когато и ти си сгрешил!“ И току виж получава се едно леко наказание, лека присъда в ущърб на клиента. Правят го зарад себе си, бранят себе си.

Така че трябва и тук да има едно око, както е при лекарската дисциплинарна управа. Но поставя се въпросът: защо трябва да има мнозинство от съдии? Нека да бъде един съдия, ако трябва да има такъв. Там е целият въпрос, че ние трябва да създадем закон, който да оздравя адвокатската професия в едно време, което само по себе си е мъчно, в едно време, когато трябва да бъдат разчупени рамките на миналите прегрешения; да изградим нещо ново, когато във всички области се отива напред, когато известни хора, изправени пред възможността да изгубят всичко, търсят начини да продължат това, което те са получавали по престъпен начин, с помощта на един адвокат. Ясно е, че в такава преходно време, за да бъде оздравена адвокатската професия при нейното упражняване, един такъв контрол от съдии е напълно правилно предвиден. И аз бих казал тук в добавка: та има ли някой гражданин, който да не е питал: откъде накъде ще ме съдят вие, аз искам сам да се съдя? Такава теза никой не може да поддържа. И понеже се касае за една дейност, която също така засяга интересите на хората и обществения ред, ние на общо основание трябва да приемем участието на съдиите най-малко за този оздравителен период.

Тук се предвижда и нещо друго, което досега не съществуваше. Дойде клиентът. — Кажи, бе, какво има да кажеш? Сега този, който е подал жалбата...

Петър Братков (СЛ): Тъжителът има защитници пред дисциплинарния съд.

Д-р Михаил Геновски (з): Защитници има, но сега се предвижда, прокурорът да поддържа обвинението. Защо се боим ние от прокурора? Имат право да се боят престъпниците. А ние поддържаме, че

адвокатите не са престъпници. Такава теза е изцяло в ущърб на адвокатите. Тя не издига престижа, а бие по този престиж и затова не вапата теза, а тая теза, която е легнала в законопроекта, е правилната.

Министър Ради Найденов: Братков е недоволен от прокурорите още отпреди 9 септември.

Д-р Михаил Геновски (з): Аз подчертавам, че законът, макар досега да беше нагоден в интереса на адвоката, предвиждаше в много случаи обжалване решенията на адвокатските съвети пред редовните съдебни институции и инстанции. Защо? Защото очевидно се разбира, че тук престараването е възможно, и за да бъде това престараване ограничено, предвижда се тази работа сега. Този принцип, който съществува в закона от 1925 г., правителството, вносителът на законопроекта предлага да бъде разширен, да бъде приета тази клауза. Тя бе приета, но беше оставена отворена една врата. Сега вносителът на законопроекта иска да затвори тази врата. И тази врата трябва да я затворим.

Сега аз искам да попитам, кой ще бъде доволен и кой недоволен от този закон? Ще бъдат доволни чичовците отдолу. На Братков му изглежда тази работа като дружбашка демагогия, че назовава място Земедельският съюз ограничи адвокатската защита в един съд, в който трябва да има мир, а като се набърка адвокатът, няма мир. Знаете тази приказка за Св. Петър и адвоката — че само един адвокат е отишъл там, защото, като отишъл, взел да гледа съмте интереси, да разбърка акъла на светците. Тази е тезата, която вие поддържате, която е от вчерашното време.

Новата теза, която отговаря на новото време от 9 септември, е отразена в този законопроект. А характерното в него е, че пред сич стоят интересите на народа. Народът ще бъде доволен, защото ще стане следното. Ще отиде, да речем, при най-добрия адвокат Фаденхехт. Има норма за хонорара. Фаденхехт, ако иска да адвокатства, е длъжен да бъде член на колектива и е длъжен, когато един клиент иска защита, да му даде такава за определеното възнаграждение, а не за друго възнаграждение. Видите ли, в дадения случай народът има интерес и народът ще бъде доволен. Ще бъде доволно и правораздаването, защото най-сетне адвокатът ще бъде поставен при обстановка, която ще улесни добрите пожелания. Такива не са липсвали на много адвокати. Това каза и д-р Пашоз. И това е много правилно.

Много прогресивни адвокати в миналото не оставяха политическите процеси. Знаеха, че зад такива процеси стои концлагер, стои тегло, стои страдание, но те отиваха да изпълнят своя дълг. Но не бяха голям брой такива адвокати. Сега законопроекта иска да бъдат такива всички адвокати. Следователно адвокатът ще бъде поставен при възможност да стане служител на истината, жрец на храма на истината, а не да замъглява тези истини и да я опропастява, защото само когато съдът знае истината, само тогава може да издаде правилна присъда.

Народът не върва в правораздаването, защото много от съдебните актове са лоши, защото в тях истината не е отразена. Народът казва: „А, който има много пари, с него е правлата“. Защото може да вземе свитетел с обществено положение: „Я го вижте, той е благовиден, той е с обществено положение“. Човекът може на общо основание да лъже съда, но понеже има обществено положение, съдът ще издаде един акт, който ще бъде в разрез с народното съзнание. И тогава народът няма да върва на правосъдието, престижът на правосъдието ще пострада.

Следователно ще трябва да създадем условия и възможности да се търси истината и на нея да се служи. Тук има доста адвокати, които имат по-голяма практика от мене. Аз си спомням тази терминология, която е влязла в доктрината, в нашите уста, на съдии и адвокати: субективна и обективна истина, формална и материална истина. Докъде сме достигнали: да имаме две истини! Четири истини!

В живота може да има само една истина и на тази истина законът иска да служи. (Ръкоплескания от мнозинството) Кой ще бъде недоволен? Ще бъдат недоволни специално не тези, които са фашисти и реставратори, а тези, които сега стават такива, а то дадено в езиковата форма на многократно извъртане на тези неща. Те ще бъдат пренебрегнати. Това ще бъде един чук над тези, които отсега нататък биха се поддали на такава теза. Естествено, никому няма да остане дължащата нашата отечественофронтиска общественост. Срещу това ще реагират и ритат тези, които ще бъдат засегнати. Ако не искат да бъдат засегнати, да вървят в новия път, не в царския, а в републиканския, и работата ще бъде в ред! (Ръкоплескания от мнозинството) Освен това, недоволни ще бъдат спекулантите, тези, които са се нагребали и носят пари да купуват съвест, да купуват големи имена и да създават такива настроения.

Аз искам сега да ви прочета това, с което починах в началото. В четения реферат пред адвокатския съвет проф. Фаденхехт, голям правник, с голяма ерудиция, най-типичен представител на адвокатската професия, казва: „Адвокатът не манкира на своя професионален дълг, когато, поемайки защитата на един свой клиент, поддържа една теза, която преди известно време е отхвърлял, защитавайки интересите на друг клиент“. Това е черно на бяло, и поддържана теза в реферат пред българските правници.

Петър Братков (СЛ): Тази теза се поддържаше от всички криминалисти.

Д-р Михаил Геновски (з): Вярно е, че тази теза се поддържаше от всички криминалисти на прогнилото буржоазно общество и вие се нареждате зад тази теза. (Ръкоплескания от мнозинството) Ще бъдат доволни от такава теза тези чорбаджии, които могат с такава защита да си купуват индулгенции, както едно време при па-

ната: като платиш на една литургия, след като ти бъде поменато името, греховете ти ще бъдат опростени. Това е един червей не само в организацията на нашата адвокатура. Това е червей и в нашия обществен живот. С този червей ние трябва да се справим. Затуй аз не само като член на Великото народно събрание, но и като правник, който има зад себе си двадесетилетна практика на адвокат, изказвам възторга и благодарността си към Ради Найденова и правителството за законопроекта, който ни е поднесен. (Ръкоплескания от мнозинството)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Председателството предлага да преустановим днешното заседание.

Следващото заседание ще стане утре, сряда 15 октомври, 15 ч., при следния дневен ред:

Първо четене на законопроектите:

1. За адвокатите. (Продължение на разискванията)
2. За изменение и допълнение на закона за българското поданство.
3. За допълнение на чл. 16 от закона за защита на народната власт.
4. За изменение и допълнение на закона за наказателното съдопроизводство.
5. За разрешаване на Русенското градско общинско управление да сключи заем от Института за обществени осигуровки в размер на 100 000 000 лв.

Сния, които са съгласни с този дневен ред, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Закривам заседанието.

(Закрито в 17 ч.)

Подпредседатели: { (п) Д-Р ПЕНЧО КОСТУРКОВ
(п) Д-Р ГЕОРГИ АТАНАСОВ

Секретари: { (п) ТОДОР ТИХОЛОВ
(п) ПЕТЪР ДИМИТРОВ

Началник на Стенографското отделение: (п) ТОДОР АНГЕЛИЕВ